

SPORCU SÖZLEŞMESİNİN FESHİ

Termination of Sportsman Contract

Oğuz Sadık AYDOS*

ÖZET

Toplumda çok rağbet gösterilen, ekonomik olarak önemli meblağların söz konusu olduğu spor, hukuku üzerinde yeterli bilimsel çalışmanın yapılmadığı alanlardan birisidir. Bu durumun olumsuz sonuçları da, düzenlemelerde ve uyuşmazlık çözüm yollarında kendini göstermektedir.

Sporcu ile kulüp arasındaki ilişki sözleşme ile sağlanır. Bu sözleşme sporcu veya kulüp tarafından feshedilir. Tek taraflı irade beyanı olan fesih, haklı veya haksız olmak üzere ikiye ayrılır. Feshin malî sonuçları da bu ayrıma göre farklılıklar arz eder.

Sporcu sözleşmelerinin de kendine özgü fesih nedenleri vardır. Spor federasyonları bağlı oldukları uluslararası konfederasyonların temel normlarına uygun olarak ulusal düzeyde geçerli olmak üzere kurallar koyarlar. Ülkemizde de farklı spor branşlarına ilişkin olarak çeşitli fesih nedenleri düzenlenmiştir. Bu nedenler öngörülürken taraflar arasındaki menfaat dengesinin gözetilmesi ve özellikle de sporcunun kulüp karşısındaki zayıf konumunun dikkate alınması gerekir.

Anahtar Sözcükler: Sporcu, Sözleşme, Fesih, Haklı, Haksız

* Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı.

ABSTRACT

Although sports is a field which is very popular in social life and which involves significant amounts in economic terms, there is not enough scientific study related to its law. The negative results of this situation manifest themselves in regulations and dispute resolution methods.

The relationship between sportsman and club is ensured through contract. This contract is terminated by the sportsman or the club. Termination which is a unilateral process is divided into two branches as rightful termination and unjust termination. The economic results of terminations are different because of this distinction.

Sportsman contracts have special termination causes. Sports federations make national regulations that comply with the basic norms of international confederations. There are different termination causes in different sports branches in our country. When these causes are being envisaged, the equilibrium of interest and especially the weak position of the sportsman in the face of the club should be taken into consideration.

Keywords: Sportsman, Contract, Termination, Rightful, Unjust

GİRİŞ

Spor, hiç şüphe yok ki tarih boyunca ve günümüzde en çok rağbet gösterilen alanlardan biridir. Rekabet, güç, dayanıklılık, sonucun bilinmezliği, sosyal hayatın birçok alanını ilgilendirmesi sporu çekici kılmakta ve insanların bu alana yönelmelerine neden olmaktadır. Gerek doğrudan ve gerekse dolaylı olarak toplumun birçok kesimini ilgilendiren sporun hukuku ülkemizde hak ettiği ilgiyi henüz yeterince bulamamıştır. Konuya ilişkin bilimsel değeri olan monografik çalışmaların sayısı çok azdır.

Sporcu ile spor kulübü arasındaki ilişkinin temeli, sözleşmedir. Tarafların hak ve yükümlülükleri bu sözleşmeye göre belirlenir. Ayrıca, taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar da bu sözleşmeler doğrultusunda çözüme kavuşturulmak durumundadır.

Sporcu sözleşmelerini her iki tarafın da feshetme hakkı vardır. Bu feshin, nedenleri, sonuçları, genel hükümler karşısındaki konumu özellik arz etmektedir.

Çalışmamızda öncelikle sporcu sözleşmesinin hukukî niteliği konusunda kısa açıklamalar yapıldıktan sonra, bu sözleşmenin feshi incelenecektir. İncelememize futboldan ve ayrıntılı bir inceleme ile başlanacak daha sonra sırasıyla basketbol, voleybol ve atletizmde feshin tâbi olduğu hükümler değerlendirilecektir. Alman ve ABD hukuk sistemleri ve uygulamaları da incelenecektir.

I. GENEL OLARAK SPORCU SÖZLEŞMELERİ

A. Kavram

Sporcu sözleşmelerini incelemeyi önce, sporcu kavramı hakkında kısa bir açıklama yapılması gerekmektedir. Sporcular, amatör ve profesyonel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sağlıklı yaşam veya hobi saikiyle spor yapan kişiler amatör, meslekî faaliyet olarak başka bir deyişle para kazanmak için sporu seçen kişiler ise profesyonel sporcu olarak ifade edilir. Geçimini bu yoldan sağlayan profesyonel sporcu için takım ile yaptığı spor sözleşmesi çok önemlidir¹.

Spor, genellikle takım hâlinde yapılan bir aktivitedir. Bireysel olarak yapılan spor dallarında dahi, sporcu bir spor kulübüne bağlı olarak faaliyette bulunur. Sporcu ve kulübün menfaatlerine zarar gelmemesi için ilişkinin koşulları, süresi, sona erdirilmesi bir sözleşme ile belirlenir. Bu sözleşme yazılı şekle tâbidir.

Sporcu ile spor kulübü arasında yapılan sözleşmenin adı çeşitli spor branşlarına göre farklılıklar arz etmektedir. Şöyle ki, ülkemizde tek profesyonel spor dalı olan futbolda “*Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*”² olarak anılan bu anlaşma basketbol³, voleybol⁴ ve hentbolda⁵ “*Tek Tıp*

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “*Türk Hukukunda Sporcuların Hukukî Durumu*”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 56, 1999/1, s. 39-52, 40.

² <<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/02010DK/TFF/talimatlar/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati-10-06-2010.pdf>>, (23.7.2013). Bu düzenleme, çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde “*PFSTT*” olarak anılacaktır.

³ <[http://www.tbff.org.tr/tbfffweb/tbfffweb2.nsf/\(\\$\\$Lookup TBFFV1 BasınBulteni T Yoner WE B View\)/A17E6461414512E4C2257A2F00285F27/\\$FILE/SozlesmeliSporcularTescilLisansveTransferYonergesi\(2012-2013\).pdf](http://www.tbff.org.tr/tbfffweb/tbfffweb2.nsf/($$Lookup TBFFV1 BasınBulteni T Yoner WE B View)/A17E6461414512E4C2257A2F00285F27/$FILE/SozlesmeliSporcularTescilLisansveTransferYonergesi(2012-2013).pdf)>, (23.6.2013).

⁴ <<http://www.tvf.org.tr/index.php?sayfa=150>>, (26.6.2013).

⁵ <<http://www.thf.gov.tr/Dosyalar/file/sicillisanstalimati.pdf>>, (20.6.2013).

Sözleşme”, atletizmde⁶ ise “*Sözleşme*” şeklinde ifade edilmektedir. Söz konusu sözleşmelerin tamamında, ilgili spor dallarına ait federasyonlar⁷ tarafından hazırlanan standart sözleşmeler kullanılmaktadır.

Transfer, “*Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürme, alma*”⁸ olarak tanımlanmaktadır⁹. Kulübü ile sözleşme yenileyen sporcu, başka bir yere gitmemektedir. Bu bağlamda, sporcu transfer sözleşmesi çalışmamızda inceleyeceğimiz sözleşmeyi tam olarak karşılamamaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, sporcu ile kulüp arasında yapılan bu sözleşme sporcu sözleşmesi¹⁰ şeklinde vasıflandırılacaktır.

B. Hukukî Nitelik

Sporcu sözleşmelerinin hukukî niteliği mevzuatımızda ve uygulamada henüz netliğe kavuşmamıştır. İş Kanununun¹¹ sporcu sözleşmelerini açık bir şekilde kapsam dışı bırakması (m. 4/g) karşısında İş Kanunu hükümleri uygulama alanı bulamayacak ve bu ilişki iş akdi olarak nitelendirilemeyecektir¹². Spor kulüplerinin dernek statüsünde olması ve sporcuların da tacir sıfatı taşımamaları sporcu sözleşmelerinin Türk Ticaret Kanununa tâbi olmaması sonucunu doğurmaktadır.

Sporcu sözleşmesi ile sporcu, sportif başarı için kulübün ve teknik direktörün/antrenörün talimatları doğrultusunda hareket etmeyi, kulüp ise sözleşmede kararlaştırılan ücreti sporcuya ödemeyi ve sporcunun müsabakadan önceki çalışmaları için gerekli malzeme ve saha teminini taahhüt eder.

Sporcu ve kulübün, ücret ve sözleşmenin süresi hususlarında açıkça anlaşmış olmaları gerekir. Diğer şartlar yan unsurlar olarak değerlendirilir ve

⁶ Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği m. 18: RG. 7.12.2001, S. 24606.

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNAL, Nadi/KÜÇÜKGÜNGÖR: **Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat**, Ankara 1998, 29 vd.

⁸ <<http://www.tdk.gov.tr/>>, (22.7.2013).

⁹ PFSTT’de, transfer “*Futbolcunun ilk kez profesyonel sözleşme imzalaması, mevcut kulübünden başka bir kulüp ile sözleşme imzalaması veya geçici olarak kulüp değiştirmesi*” şeklinde ifade edilmiştir (m. 2/c).

¹⁰ Türkiye Satranç Federasyonu da bu sözleşmeyi sporcu sözleşmesi olarak ifade etmiştir. Bkz. <<http://www.tsf.org.tr/duyurular/5133-sporcu-sozlesmesi>>, (1.8.2013).

¹¹ 4857 sayılı Kanun: RG. 10.6.2003, S. 25134.

¹² Bu konudaki tartışmalar için bkz. ADOLPHSEN, Jens/NOLTE, Martin/LEHNER, Michael/GERLINGER, Michael: **Sportrecht in der Praxis**, Stuttgart 2012, 145 vd.

hukukî düzenlemeler tarafından doldurulabilir¹³.

Sporcu sözleşmesi bir işgörme sözleşmesidir¹⁴. Sporcu sözleşmesinin unsurlarını şu şekilde ifade edebiliriz; işin görülmesi, edimin şahsîliği, süreklilik, sporcunun edim sonucundan değil edim fiilinden sorumlu olması, ücret ve bağımlılık¹⁵. Bu unsurlar dikkate alınarak sözleşmenin hukukî niteliği konusunda çeşitli ihtimaller akla gelmektedir. Şimdi sırasıyla bunları inceleyeceğiz.

Sporcunun, kulübün başarısı için üst düzey performans gösterme yükümü altına girmesi eser sözleşmesini akla getirmektedir. “*Eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*” (TBK¹⁶ m. 470). Eser, maddî olabileceği gibi maddî olmayan sonuçlar da olabilir. Burada önemli olan objektif olarak tespiti mümkün bir sonucun gerçekleştirilmesidir¹⁷. Sporcunun performansı sonuç olarak değerlendirilemez¹⁸. Ayrıca, yüklenicinin iş sahibine nazaran bağımsız olarak işini görmesi¹⁹ sporcunun kulübe olan bağımlılığı ile de çelişmektedir. Bu nedenlerle sporcu sözleşmesini eser sözleşmesi olarak niteleme imkânı yoktur²⁰.

İş görme sözleşmelerinden bir diğeri olan vekâlet sözleşmesi, “*vekilin vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemi yapmayı üstlendiği bir sözleşmedir*” (TBK m. 502/I). Sporcunun kulübüne olan bağımlılığı, vekilin bağımlılığına nazaran daha güçlüdür. Bu durum da sporcu sözleşmesinin vekâlet olarak değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır²¹. Şöyle ki, vekâlet sözleşmesinde vekil, belli bir zamana bağlı olmadan iş görme borcu altına girmektedir. Zaman kaydı, hizmet sözleşmesine ilişkin bir unsurdur (TBK m. 393/I). TBK’da düzenlenmemiş olan iş görme sözleşmelerine vekâlete

¹³ PETEK, Hasan: **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, Ankara 2002, 45.

¹⁴ BAŞTÜRK, Faruk: **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, İstanbul 2007, 11; PETEK, 35.

¹⁵ Sporcu, kulübün talimatları ve denetimi altında faaliyette bulunur. Antrenmanların yeri, zamanı ve şekli kulüp tarafından belirlenir.

¹⁶ RG. 4.2.2011, S. 27836.

¹⁷ YAVUZ, Cevdet: **Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)**, B. 10, İstanbul 2012, 436.

¹⁸ PETEK, 48.

¹⁹ YAVUZ, 438.

²⁰ Aynı doğrultuda bkz. PETEK, 48; YAVUZ, 436-437.

²¹ PETEK, 71. Karşı görüş için bkz. YAVUZ, 436-437.

ilişkin hükümlerin uygulanacağı hükmü (TBK m. 502/II) karşısında zamana bağlı sözleşmeler hizmet sözleşmesi çerçevesinde hükme bağlanacaktır²². Sporcu ile spor kulübü arasındaki ilişkide zamana bağlılık baskın bir unsurdur. Zira sporcu kulübün belirlediği zamanlarda antrenman yapar ve ayrıca kulübünün, bünyesinde yer aldığı federasyonun tespit ettiği zaman dilimlerinde spor müsabakasına katılır.

Tüm unsurları dikkate alındığında, sporcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliği taşıdığı yönündeki baskın görüşe katılıyoruz²³. Hizmet sözleşmesi, “işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmıştır (TBK m. 393/I). Hizmet sözleşmesinde yer alan bağımlılık unsuru sporcu sözleşmesinin, yukarıda da ifade edildiği gibi, önemli unsurlarından biridir. İşverenin ücret ödemesi, sporcu sözleşmesinin esaslı unsuru niteliğindedir. Zira geçimini buradan sağlayan sporcu için ücret olmazsa olmaz nitelik taşımaktadır. Bunun yanı sıra, işin süresi de sporcu sözleşmesinin kurucu unsurudur. Bu çerçevede sporcu sözleşmesi belirli süreli hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilebilir. Bu değerlendirmeler ışığında, sporcu sözleşmelerine TBK’nın hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır. Hâl böyle olmakla birlikte her bir spor dalının faaliyetlerini, ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, geliştirmek ve organize etmek amacıyla kurulan federasyonların önemli bir bölümü konuya ilişkin düzenlemeler oluşturmuşlardır. Sonuç olarak, sporcu sözleşmelerine bağlı oldukları federasyon düzenlemeleri öncelikli olarak uygulanacak, burada hüküm olmaması hâlinde TBK hükümlerine müracaat edilecektir²⁴.

II. GENEL OLARAK SÖZLEŞMENİN FESHİ

Çalışmamızın bu bölümünde öncelikle fesih kavramı incelenecek daha sonra da sporcu sözleşmelerine talî olarak uygulanacak olan hizmet sözleşmesinin feshinin kanunî çerçevesi tespit edilecektir.

²² YAVUZ, 526.

²³ ERTEN, Rifat: **Milletlerarası Özel Hukukta Spor**, Ankara 2007, 198; KÜÇÜKGÜNGÖR, 46; SOYSAL, Tamer: “Kulüp İle Profesyonel Futbolcu Arasındaki Sözleşmeler ve Sözleşmelerden Doğan İhtilaflarda Yargı Yeri”: <<http://www.yavin.adalet.gov.tr/dergi/36.say%C4%B1/tamersoysal.pdf>>, (16.7.2013), 4; PETEK, 47.

²⁴ KÜÇÜKGÜNGÖR, 48.

A. Fesih Kavramı

Fesih, muhatabına ulaşmakla birlikte karşı tarafın katılımına ihtiyaç olmadan mevcut durumu sona erdiren, başka bir deyişle tek taraflı ulaşması gerekli bir irade açıklamasıdır. Bu bağlamda, bozucu yenilik doğuran haklar arasında yer alan fesih, sürekli borç ilişkisini geleceğe yönelik (ex nunc) olarak sona erdirmektedir²⁵.

Mevzuatta ve uygulamada fesih ile dönme kavramları özensiz bir şekilde ve birbirlerini ikame eden kavramlar gibi kullanılmaktadır. Dönme, ani edimli borç ilişkilerinde söz konusu olduğu hâlde, fesih ifası başlamış olan sürekli borç ilişkilerinde uygulanır²⁶.

Fesih, olağan-olağanüstü ve süreli-süresiz şeklinde ayrımlara tâbi tutulmaktadır. Herhangi bir sebebe dayanmaya ihtiyaç duyulmadan, ifası belirsiz süreli bir sözleşme ilişkisinin, taraflardan herhangi birinin beyanı ile sona erdirilmesi olağan fesih olarak tanımlanır (BGB § 620/II). Olağanüstü fesih ise, belirli veya belirsiz süreli bir sözleşme ilişkisinin, haklı bir sebep veya özel bir ifa engeli nedeniyle sona erdirilmesidir²⁷. Sürekli sözleşme ilişkisini derhal sona erdiren fesih süresiz, belli bir süre sonra sona erdiren fesih ise süreli²⁸ olarak ifade edilir²⁹.

Uygulamada genellikle, olağan fesih süreli, olağanüstü fesih ise süresiz şeklinde karşımıza çıkar. Zira olağanüstü fesih haklı bir nedenin varlığı hâlinde yapılmaktadır ki bu durumda da sözleşmenin derhal sona erdirilmesi

²⁵ SEROZAN, Rona: **Sözleşmeden Dönme**, B. 2, İstanbul 2007, 121; BUZ, Vedat: **Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme**, Ankara 1998, 81; EREN, Fikret: **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, B. 14, Ankara 2012, 1259; OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. I, B. 11, İstanbul 2013, 449; ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 179.

²⁶ BUZ, 83. Alman hukukunda fesih “*kündigung*”, dönme ise “*rücktritt*” kavramları ile ifade edilmiştir (BGB § 314, 346 vb.).

²⁷ SEROZAN, 121 vd.; BUZ, 81; EREN, 1260.

²⁸ Alman Hukukunda, kanunda veya sözleşmede tarafların belirlediği sürelerde feshi ihbar yapılabilir (BGB § 622). Fesih beyanının karşı tarafa ulaşması ile başlayan süre, ilgili sürenin son iş gününün bitmesi ile sona erer. Bu süredeki amaç, işverenin değişen koşullara uyum sağlamasıdır. BGB § 622'ye göre fesih süresi 4 haftadır ve bu sürenin bir ay uzatılması mümkündür. Taraflar, sözleşme ile süreyi kısaltamaz ancak uzatabilirler. Süresinde gönderilmeyen fesih beyanı bir sonraki feshi ihbar süresi için hüküm ifade eder: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 185.

²⁹ BUZ, 81, 82.

adalete uygundur. Sözleşmeye aykırılık veya haklı bir neden olmaması durumunda kullanılan olağan fesih hakkında ise, karşı tarafın durumunun gözetilmesi ve bu çerçevede belli bir süre daha sözleşmeden doğan haklarını kullanabilmesi gerekmektedir³⁰.

B. Hizmet Sözleşmesinin Feshi

Hizmet sözleşmesinin feshi belirli süreli sözleşmede, belirsiz süreli sözleşmede ve derhâl fesih olmak üzere üçe ayrılır (TBK m. 430 – 439).

1. Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesinin Feshi

Belirli süreli hizmet sözleşmesi, sürenin bitimiyle birlikte fesih beyanında bulunulmasına gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer (TBK m. 430/I). Tarafların sözleşmeye aksi yönde bir hüküm koymaları mümkündür. Daha açık anlatımla taraflar, sürenin bitiminde fesih beyanında bulunulması ile hizmet sözleşmesinin sona ereceğini kararlaştırabilirler.

Belirli süreli hizmet sözleşmesinin süre bitmesine rağmen taraflarca örtülü olarak sürdürülmesi, sözleşmenin belirsiz süreliye dönüşmesine neden olur. Art arda belirli süreli hizmet sözleşmesi yapılabilmesi için haklı bir sebebin olması gerekir (TBK m. 430/II).

On yıldan uzun süreli hizmet sözleşmeleri, on yıl geçtikten sonra altı aylık fesih bildirimine uymak şartıyla ve bu süreyi izleyen aybaşından itibaren hüküm ifade etmek üzere, işveren veya işçi tarafından feshedilebilir (TBK m. 430/III). On yıldan uzun süreli hizmet sözleşmelerini kişilik haklarının aşırı sınırlanması olarak kabul eden kanun koyucu, her iki tarafa da sözleşmeyi feshetme imkânı tanımıştır³¹.

2. Belirsiz Süreli Hizmet Sözleşmesinin Feshi

Belirsiz süreli hizmet sözleşmeleri, diğer tarafa bu durumun bildirilmesi ve sürelerle uyulmak koşulları ile her bir tarafça feshedilebilir (TBK m. 431, 432/I). Bildirimin diğer tarafa ulaşmasından itibaren, hizmet süresi, bir yıla kadar sürmüş işçi için iki hafta, bir yıldan beş yıla kadar sürmüş işçi için dört hafta ve beş yıldan fazla sürmüş işçi için ise altı hafta sonra hizmet sözleşmesi sona erecektir (TBK m. 432/II). Kanun, işçi lehine yaptığı

³⁰ SEROZAN, 123.

³¹ YAVUZ, 421.

düzenleme ile bu fesih bildirim sürelerinin sözleşme ile kısaltılmayacağını ancak uzatılabileceğini hükme bağlamıştır (TBK m. 432/III). Fesih bildirim süresine ilişkin ücreti peşin veren işverenin hizmet sözleşmesini herhangi bir süre kısıtına tâbi olmaksızın feshetmesi mümkündür (TBK m. 432/IV).

Hizmet sözleşmesinde farklı sürelerin hükme bağlanması hâlinde her iki tarafa da daha uzun olan fesih bildirim süresi uygulanır. Zira her iki taraf için de fesih bildirim süresinin aynı olması gerekmektedir (TBK m. 432/V).

İki aydan fazla olmamak koşuluyla sözleşmeye konulan deneme süreleri içinde tarafların, herhangi bir tazminat ödeme yükümü altına girmeksizin, hizmet sözleşmesini feshetme hakkı vardır. İşçi bu durumda da ücret ve diğer alacaklarını talep etme hakkına sahiptir (TBK m. 433).

3. Hizmet Sözleşmesinin Derhâl Feshi

Fesih sebebinin karşı tarafa yazılı olarak bildirilmesi koşuluyla, işveren veya işçinin haklı sebeplerle sözleşmeyi derhâl feshetme hakkı vardır. Dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisinin sürdürülmesinin beklenemeyeceği durum ve koşullar haklı neden olarak ifade edilir (TBK m. 435).

Ödeme güçsüzlüğüne düşen işveren, işçinin sözleşmeden doğan haklarını uygun bir süre içinde güvenceye bağlamaz ise işçi, sözleşmeyi derhâl feshedebilir (TBK m. 436).

Sözleşmeyi ihlâl etmek suretiyle karşı tarafın haklı fesih hakkını kullanmasına yol açan taraf, neden olduğu tüm zararları tazmin etmekle yükümlüdür (TBK m. 437/I).

Hizmet sözleşmesinin işveren tarafından haklı sebebe dayanmaksızın derhâl feshedilmesi hâlinde, belirsiz süreli sözleşmelerde fesih bildirim süresine, belirli süreli sözleşmelerde ise sözleşme süresine uyulmaması hâlinde işçi, bu sürelere uyulmuş olsa idi kazanabileceği miktarı tazminat olarak talep etme hakkına sahiptir (TBK m. 438/I). Belirli süreli hizmet sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle işçinin tasarruf ettiği miktar ve başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir tazminattan indirilir (TBK m. 438/II). Somut olayın tüm koşullarını dikkate alan hâkim, işçinin altı aylık ücretinden fazla olmamak koşulu ile takdir edeceği bir tazminatın işçiyeye ödenmesine karar verebilir (TBK m. 438/III).

İşçinin haklı bir sebebe dayanmadan işe başlamaması ya da işi bırakması hâlinde işveren, aylık ücretin dörtte birine eşit bir tazminat ve ek zararların giderilmesini isteme hakkına sahiptir (TBK m. 439/I).

Alman hukukuna göre sözleşmenin olağanüstü feshi durumlarını tarafların ağırlaştırmaları mümkün değildir. Zira ilgili hüküm emredici nitelik taşımaktadır (BGB § 626). Önemli sebep olarak kararlaştırılacak hususun üçüncü kişiye bırakılması kesin olarak hükümsüzdür. Üçüncü kişiye ceza koşulu belirleme yetkisi verilmesi ise geçerlidir³².

III. SPORCU SÖZLEŞMELERİNİN FESHİ

A. Genel Olarak

Çalışmamızın bu bölümünde tüm spor dallarını ilgilendiren fesih nedenleri ve sonuçları incelenecektir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi edim sonucundan değil edim fiilinden sorumlu olan sporcunun, sporcu sözleşmesinden doğan temel borcu sportif başarı olmadığı için³³, bu anlamda başarısızlık sözleşmenin feshedilmesi için kulübe yetki vermez. Ayrıca, kulüp sporcunun performansını olumsuz yönde etkileyici ve olağanüstü fesih nedenlerini doğurucu davranışlarda bulunamaz. Örneğin, sezon devam ederken kulüp, sporcunun partnerini değiştiremez³⁴. Sporcunun belirli bir ligde oynayacağı hususunda sporcu sözleşmesi imzalanması durumunda, bu sonucun gerçekleşmemesi kulübün üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmede anlamına gelir ve sporcu için olağanüstü fesih hakkı doğar. Bu durumda sporcunun sözleşmeden doğan zararını talep etme hakkı vardır³⁵.

B. Sporcu Sözleşmelerine Özgü Fesih Nedenleri

1. Baskı Feshi (*Druckkündigung*)

Sportif başarısızlık tek başına fesih nedeni olmamakla birlikte³⁶, oyuncunun başarısızlığının sürekli nitelik taşıması, çalıştırıcıyı ciddiye

³² ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 183.

³³ Vekâlet sözleşmesinde olduğu gibi, futbolcu edim sonucundan değil edim fiilinden sorumludur.

³⁴ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 182.

³⁵ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 182.

³⁶ WEICHSELGÄRTNER, Florian: *Der Trainerwechsel im Profisport aus arbeitsrechtlicher Sicht*, Munich 2009, 36.

almaması, takımdan, seyircilerden veya medyadan gelen baskılar sonucu kulübün feshine mecbur kalması sadece sportif başarısızlık olarak algılanmamalıdır. Sportif başarısızlığın yanı sıra, dışsal baskılar da feshin tetikleyici faktörlerindedir. Dışsal baskıların, sporcu sözleşmesinin devamını taraflardan beklenemeyecek hâle getirmesi nedeniyle kulübün fesih hakkını kullanması durumu baskı feshi olarak ifade edilebilir. Baskı feshi hukukun doğası ve düzenlemelerin dogması açısından çok tartışmalı bir konudur. Zira sporcu sözleşmesinin sona ermesi 3. kişinin, ilişkiye müdahil olmasından kaynaklanmaktadır³⁷.

Baskı sonucu sözleşmenin feshedilmesi için, 3. kişinin ağır tehdidi nedeniyle iş ilişkisinin devamının çekilmez hâle gelmesi gerekir³⁸. Bu fesih çalışma alanının koşulları - ki bu durumda çalışma alanı zaten ortadan kalkmaktadır - veya taraflarla ilgili değildir³⁹. *Sui generis* fesih olarak kabul edilen bu durumda, fesih nedeni ilişkinin dışından kaynaklanmaktadır. Alman iş mahkemelerinin içtihatları ile oluşan bu fesih, şiddetli ve sürekli nitelik taşıyan dış baskı hâllerinde söz konusu olur. Baskı feshi olağanüstü fesih hâli olarak nitelendirilebilir⁴⁰.

Baskı feshinin geçerli olması kulübün, baskıyı ortadan kaldırmak için üzerine düşen tüm yükümlülükleri yerine getirmesi gerekir. Daha açık anlatımla, sözleşme ile yüklendiği tüm edimleri ifa etmeyen bir kulüp, sporcunun baskıya neden olan davranışları nedeniyle sporcu sözleşmesini feshedemez. Burada bir tür ödemezlik def'i söz konusudur. Basın ya da seyirci baskısı durumunda kulübün, sporcusunu desteklemesi, bu durumun

³⁷ BREUCKER, Marius: “*Die Druckkündigung im Sport Arbeitsrechtliche Beurteilung von Trainereentlassungen*”, S. 18, NZA 2008, s. 1046 – 1051, 1047; ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 186.

³⁸ WEICHSELGÄRTNER, 36.

³⁹ BREUCKER, 1048.

⁴⁰ BREUCKER, 1047. Ciddi ve olumsuz bir davranış olarak değerlendirilen baskılama, ekonomik tahribatının yanı sıra çeşitli olumsuzluklara da neden olur. Televizyon, taraftar gibi üçüncü kişilerden kaynaklanabilecek zararların kulüp tarafından dikkate alınması gerekir. Burada bir oyuncuya değil tüm takıma yönelik bir tehdit söz konusudur. Seyircilerin maç izlemek amacıyla tribünlere gelmemesi veya televizyon yayınlarını izlememesi şeklinde tezahür eden boykot da önemli bir olumsuzluk hâlini oluşturur. Bu boykot, doping vb. nedenlerle sponsor kaynaklı da olabilir. Ekonomik kayıpların yanı sıra kulübün ya da federasyonun belirlediği düzen kuralları da olumsuz sonuçlara yol açabilir: BREUCKER, 1048; ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 186, 187; WEICHSELGÄRTNER, 36, 37.

tekrarlanmaması için gerekli emeği harcaması gerekir⁴¹. Bu emeğe rağmen durumun normalleşmemesi, baskı feshinin haklı hâle getirir⁴².

2. Davranışsal Fesih

Sporcunun, sorumluluklarının ihlâli niteliği taşıyan her kasdî davranış davranışsal fesih sebebi olarak nitelendirilir. Olağanüstü fesih nedeni olarak kabul edilmeyen, basit bir ikazı gerektiren bu davranış, sözleşmeden kaynaklanan edim yükümlülüğüne aykırılıktır⁴³. Yapılması gerekenin, olabildiğince iyi şekilde yapılması anlamına gelen bu durum, sporcunun her müsabakada üst düzey performans sergilemesi şeklinde algılanmamalıdır. Bu bağlamda, sporcunun antrenmanlara ve maçlara katılımını engelleyecek davranışlar kulüp açısından haklı fesih nedeni olarak kabul edilecektir⁴⁴. Antrenman ve müsabakalarda üst düzey kondisyonunu muhafaza etme, vücudunu olumsuz etkileyebilecek koşullardan uzak durma sporcunun, çalışma saatleri dışında da dikkat etmesi gereken davranışlardır. Bu hususların sürekli ve ağır bir şekilde ihlâli ve ayrıca bu durumun sporcunun oyun içindeki yeteneğini olumsuz şekilde etkilemesi, davranışsal feshi haklı hâle getirecektir. Burada ispat yükü kulüptedir⁴⁵.

Sporcunun sadakat yükümlülüğü, sözleşme ile ilgili önemli bir husus ortaya çıktığında yetkilileri durumdan haberdar etmeyi ve kendisine yöneltilen soruları doğru bir şekilde cevaplamayı gerektirir⁴⁶. Bu noktada, yalan beyan ile kaçamak beyan arasındaki farka vurgu yapmakta fayda var. Zira önceki statüsü ve birlikte çalıştığı kişiler hakkında sorulan sorulara açıkça yalan cevap vermek feshi haklı hâle getirir. Bu sorulara net cevap

⁴¹ Bu emek yardım vazifesi olarak nitelendirilir. Bu vazifeye, birlikte çalıştığı kişileri doğru bilgilendirmek ve oluşan olumsuz havayı yumuşatma adına üzerine düşenleri yapmak suretiyle futbolcunun da katkı sağlaması gerekir: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 187.

⁴² Burada geçerli olan iki haftalık feshi ihbar süresi, kulübün bütün yükümlülüklerini yerine getirmesi ânında başlar. Sosyal açıdan adaletsiz olan feshe karşı dava açılabilmesi için üç haftalık hak düşürücü süre söz konusudur: WEICHSELGÄRTNER, 36; ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 188; BREUCKER, 1049, 1050.

⁴³ SCHAUB, Günter/KOCH, Ulrich/LINCK, Rüdiger/TREBER, Jürgen/VOGELSANG, Hinrich: **Arbeitsrecht-Handbuch**, B. 14, München 2011, 1606.

⁴⁴ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 191.

⁴⁵ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 192.

⁴⁶ BREUCKER, 1049. Doğu Almanya Devlet Güvenlik Bakanlığı için çalışmış olmasına rağmen, buna ilişkin bir soruya yalan beyanda bulunmak sadakat yükümlülüğünün ihlâlidir: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 192.

vermekten kaçınma durumunda yapılacak feshin haklılığı konusunda doktrinde görüş birliği yoktur⁴⁷.

Olağanüstü fesihte olduğu gibi davranışsal olağan fesih durumunda da somut olaydaki menfaat ölçüsünün incelenmesi gerekir. Buradaki ölçünün kıstasları; kusur ve işçinin gelecekteki - özellikle sorumluluklarına aykırı nitelik taşıyan - muhtemel davranışlarıdır. Sorumluluklara aykırı davranışların kulübe olumsuz etkilerinin de dikkate alınması gerekir. Davranışsal fesih nedenlerinin orantılı kabul edilebilmesi için, yanlış davranışa karşı yönetim yetkisinin kullanılıp kullanılmadığı, ihtarın yapılıp yapılmadığı⁴⁸, bu konuda herhangi bir değişikliğe gidilip gidilmediği hususlarının incelenmesi gerekir. Yönetim yetkisinin kullanılmasına, ihtara, yapılan değişikliğe rağmen olumlu sonuç alınamaması hâlinde feshin orantılı olduğu sonucuna ulaşılır⁴⁹.

3. Kurumsal Fesih

Kulübün ihtiyaçlarına göre bazı hâller acil kurumsal fesih nedeni oluşturabilir (KSchG § 1/II)⁵⁰. Örneğin bir takımında farklı diller konuşan çok sayıda yabancı oyuncu var ise teknik direktörün İngilizce bilmemesi

⁴⁷ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 192.

⁴⁸ Davranışsal fesih nedenlerinde mutlaka ihtar yapılması gerekir. Zira rahatsız edici ilk davranış feshi yol açmaz. Rahatsızlığın ağır olması ve ihtara rağmen sonuç alınamaması durumunda olağan fesih nedeni ortaya çıkar. İlk hareket çok ağır olsa bile eğer ihtar yapılmamışsa bu durum olağanüstü fesih olarak nitelendirilir. İhtar, feshin yapılacağını karşı tarafa duyurma anlamında yazılı bir beyanla yapılır. Feshe ilişkin uyarı içermeyen beyanlar basit ikaz anlamına gelir. İhtarname, sporcunun yanlış davranışlarının belgelendirilmesi fonksiyonunu haizdir. Sporcuya iş ilişkisi içindeki sorumluluklarını hatırlatma ve fesihten önce uyarı yapma amacıyla yapılan ihtarname, işveren adına düzenleme yapma yetkisi olan herkes tarafından gönderilebilir: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 193.

⁴⁹ Sözleşmede aksi yönde bir hüküm olmaması hâlinde, haksız davranıştan itibaren iki hafta içinde ihtarnamenin gönderilmesi gerekir. İhtarname düzenlenmeden önce mağdur kişinin dinlenmesi uygun olacaktır. Daha sonra fesih nedeni yapılacak olan olayın ihtarname içeriğinde yer alması gerekir. Feshin dayanağı niteliği taşıması ihtarname, davaya konu olabilir: MOLL, Wilhelm: **Münchener Anwaltshandbuch Arbeitsrecht**, B. 3, München 2012, 1292 vd.; SCHAUB/KOCH/LINCK/TREBER/VOGELSANG, 1607 – 1610; ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 192.

⁵⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. KIEL, Heinrich: **Kündigungsgesetz**, B. 4, München 2012, Rn 561 – 566, http://beck-online.beck.de/Default.aspx?vpath=bibdata/komm/APSKo_4/KSchG/cont/APSKo_KSchG.pl.gIF.gIII.gI4.glb.glaa.htm, (13.8.2013); SCHAUB/KOCH/LINCK/TREBER/VOGELSANG, 1618 – 1620; MOLL, 1246.

nedeniyle sporcunun sözleşmeyi feshetmesi mümkün değildir. Bu durumda acil kurumsal fesih nedeni oluşmamıştır. Zira bu hâlde kulübün teknik direktöre İngilizce eğitim vermesi gerekir. Antrenman sahasının herhangi bir nedenle elverişsiz hâle gelmesi durumunda kulübün önceki saha ile yakın koşullarda yeni bir saha temin etmesi gerekir. Aksi hâlde sporcunun kurumsal nedenle sözleşmeyi feshetme hakkı doğar⁵¹.

Kulübün başka bir kulübe devredilmesi durumunda yeni kulüp devreden tüm hak ve yükümlülüklerine sahip olacaktır (TBK m. 202/I, BGB § 613-a-1). Kulübün devri, kulüp veya sporcu açısından fesih nedeni oluşturmaz (BGB § 613-a-4). Bununla birlikte, bu devre karşı çıkan sporcunun, devrolan kulüp ile ilişkisi devam edecek ve bu durum kurumsal nedenle iş ilişkisinin feshine yol açacaktır (BGB § 613-a-6).

C. Çeşitli Spor Dallarında Sporcu Sözleşmesinin Feshi

Hizmet sözleşmelerinin kanunî olarak feshini düzenleyen hükümler, genellikle düzenleyici oldukları için federasyonlar aksi yönde düzenlemeler yapabilirler⁵². Şimdi futboldan başlayarak bazı spor dalları açısından sporcu sözleşmelerinin feshinin TBK'nın hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin hükümlerine uygunluğu değerlendirilecektir.

1. Profesyonel Futbolda Sözleşmenin Feshi

Çalışmamıza bu spor dalı ile başlamamızın nedeni futbolun ve özellikle de profesyonel futbolun, ülkemizde en çok izlenen ve takip edilen spor dalı olmasıdır. Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de ekonomik anlamda en yüksek meblağlar profesyonel futbolda geçerlidir⁵³. Uzun veya kısa boylu ya da güçlü veya zayıf olma gibi bazı fiziksel özelliklerin çok önemli olmaması, bu sporun yapılması için topa sahip olma dışında başka bir özelliğin aranmaması, kurallarının basit olması diğer spor dallarına nazaran futbolu daha cazip hâle getirmektedir⁵⁴.

Profesyonel futbolcuların statüsü ve transferleri, özerk bir yapısı olan

⁵¹ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 194.

⁵² EREN, 1259.

⁵³ Ayrıntılı bilgi için bkz. GENÇ, Durmuş Ali: **Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi Beşiktaş Örneği**, Ankara 1999, 42 vd.

⁵⁴ ERTEN, 70; PETEK, 20.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)⁵⁵ Yönetim Kurulunun 9.6.2009 tarihli kararı ile kabul edilerek 10.6.2009'da TFF'nin resmî internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı hükümlerine tâbidir⁵⁶. Bu Talimatta kulübün ve futbolcunun fesih hakkı ile fesih usulü düzenlenmiştir.

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin belirli süreli yapılacağı PFSTT'de açıkça hükme bağlanmıştır (m. 19/II)⁵⁷. Belirli süreli olarak yapılan sözleşmenin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak tespiti zorunlu olmakla birlikte, resmî müsabakaların devam etmesi durumunda sözleşmenin süresi müsabakaların bitimine kadar uzayacaktır (PFSTT m. 19/III). Bu hükümler karşısında, profesyonel futbolcu sözleşmelerine belirli süreli hizmet sözleşmelerine ilişkin hükümler uygulanacaktır. Bu noktada şu hususun da belirtilmesi gerekir. Üst üste belirli hizmet sözleşmesi kurulabilmesi için TBK'nın esaslı bir sebebin varlığını araması karşısında, profesyonel futbolcu sözleşmeleri ve diğer tüm sporcu sözleşmeleri için esaslı bir sebep vardır. Şöyle ki, genel olarak spor dallarında fiziksel performans önemli olduğu için sporcuların belirli bir yaştan sonra faaliyette bulunamayacak olması esaslı bir sebeptir⁵⁸.

Bildirimli veya bildirimlessiz fesih şeklinde bir ayrıma gidilmemesi nedeniyle, profesyonel futbolda kendine özgü bir fesih söz konusudur. Şimdi

⁵⁵ Diğer spor dalları ile aynı şekilde yönetilen futbol, 27.5.1988 tarih ve 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile birlikte TFF öncülüğünde özel düzenlemeye konu olmuştur: Ayrıntılı bilgi için bkz. ERTEN, 71 vd. TFF, günümüzde 5.5.2009 tarih ve 5894 sayılı Kanuna göre faaliyetlerini yürütmektedir: RG. 16.5.2009, S. 27230.

⁵⁶ PFSTT'nin uygulanmasının hukukî dayanağını 5894 sayılı Kanun (m. 3) ve Profesyonel Futbolcu ile Kulüp arasında imzalanan tek tip sözleşmenin 4. ve 5. maddelerinde yer alan "FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak" ifadesi oluşturur. Daha açık anlatımla bu konuda kanunî düzenlemenin yanı sıra taraflar da sözleşme ile PFSTT'nin ve TFF tarafından yapılan diğer düzenlemelerin bağlayıcılığını kabul etmişlerdir. Türkiye'de futbolcu olarak faaliyette bulunan yabancılar da aynı esaslara tâbidir. Zira sözleşme nedeniyle ortaya çıkan hukukî ihtilaflara tarafların sözleşmede açık olarak seçtikleri hukuk uygulanacaktır (MÖHUK m. 24/I): RG. 4.12.2007, S. 26728. Tarafların böyle bir belirleme yapmaması durumunda sözleşmenin karakteristik ediminin gerçekleştirildiği ülke hukuku uygulama alanı bulur (MÖHUK m. 24/IV). Sporcu sözleşmesinde sporcunun iş görmesi karakteristik edimi oluşturduğu ve bu edim Türkiye'de gerçekleştiği için Türk hukuku uygulanacaktır. CAS Kuralları da bu yönde hüküm tesis etmiştir (m. R58).

⁵⁷ "Sözleşmenin süresi en fazla beş yıl olarak belirlenir. Ancak 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz."

⁵⁸ Satranç gibi spor dalları fiziksel performans aramadığı için bu çerçevede değerlendirilmez.

sırasıyla, kulübün ve futbolcunun sözleşmeyi feshini inceleyeceğiz⁵⁹.

a) Kulübün Sözleşmeyi Feshi

Sporcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshedilmesi, iki ayrı nedene dayanır. Bunlar haklı nedenle fesih ile futbolcunun sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlâl etmesi hâlleridir. Şimdi sırasıyla bunları inceleyeceğiz.

Kulübün, profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshedebileceği hâller PFSTT’de açıkça hükme bağlanmıştır⁶⁰. Buna göre kulüp, mevzuatta belirlenen haklı nedenlerle hizmet sözleşmesini derhâl feshetme hakkını kullanmaktadır (TBK m. 435/I). Bu durumda kulübün fesih nedenini futbolcuya bildirme yükümlülüğü vardır (TBK m. 435/I). PFSTT, kulübün fesih açıklamasını noter kanalıyla bir ihbarname keşide ederek sporcuya bildirmesi gerektiğini hükme bağlamıştır (m. 29/I)⁶¹. Bu

⁵⁹ Karşılıklı sona erdirmeye (PFSTT m. 26) durumları da bazen özensiz kullanım neticesi olarak “feshi” kavramı ile ifade edilmektedir. Bu anlamda örnek olmak üzere, “*Şirketimiz ile profesyonel futbolcu ... arasında 31.5.2016 tarihine kadar geçerli olan sözleşme, 16.4.2013 tarihinde futbolcu ile karşılıklı anlaşarak feshedilmiştir. Buna göre, futbolcuya 17.4.2013 tarihi itibarıyla 200.000 Euro ödenecek olup, futbolcunun ödeme tarihi itibarıyla ... ile hiçbir ilişkisi kalmayacaktır*”: <<http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/23061661.asp>>, (10.7.2013).

⁶⁰ Sözleşmenin feshi için haklı neden teşkil eden hâller; “1. Futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki hastalık veya istirahat hâlinin altı ayı aşması, 2. Futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması, 3. Futbolcunun bu talimatın 25. maddesinde sayılan yükümlülüklerini ağır surette ihlâl etmesi, 4. Futbolcunun, Futbolcu Temsilcileri Talimatı’na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmî müsabakadan men cezası almış olması” (PFSTT m. 27/I). ABD’de, sporcunun idmansızlığı, beceriksizliği, kulüp veya lig kurallarını ihlâl etmesi, kulübün sözleşmeyi feshi açısından haklı neden oluşturmaktadır. Kariyerinin çok iyi olması, sporcunun mevcut durumdaki başarısızlıkları açısından önemli değildir: CHAMPION, Walter T.: Sports Law, B. 4, Houston 2009, 12.

⁶¹ ABD kökenli olan ve bu ülkede çok popüler olan beyzbolda, bir kulübün sporcu sözleşmesini feshedebilmesi için öncelikle diğer tüm lig kulüplerinden feragat alması gerekir. Kulübün, bu durumu sporcuya bildirmek koşulu ile sözleşmeyi feshedebileceği hâller; 1. İyi bir vatandaş ve sportmen olma konusunda geçerli olan standartlara ilişkin kişisel davranışlarında ve fiziksel kondisyonunu üst düzeyde muhafaza etme hususunda gerekli özeni göstermeme, başarısız olma veya ihmal gösterme, 2. Kulüp takımında devamlı oynama ve buna ilişkin rekabetçi yeteneklerini ortaya koyma hususunda başarısız olma, 3. Bu sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirme konusunda gerekli özeni göstermeme, başarısız olma veya ihmal gösterme. Bu durumlarda dahi kulübün, sözleşmede hükme bağlanan fesih bedelini ve sporcunun evine dönebilmesi için gerekli yolluk ve yevmiyesini ödeme yükümlülüğü vardır: PROFESYONEL BEYZBOL

ihbarnamede kulüp fesih nedenini açıkça belirtmektedir⁶². Nedenin varlığını ve haklılığını ispat yükü kulüptedir⁶³.

KULÜPLERİ ULUSAL LİGİNDE OYNAYACAK OYUNCULARIN YEKNESAK SÖZLEŞMELERİ: CHAMPION, 420.

⁶² Örnek olarak <<http://spor.milliyet.com.tr/besiktas-unlu-futbolcunun-sozlesmesini-feshetti/spor/spordetay/14.02.2011/1352260/default.htm>>, (19.6.2013).

⁶³ CAS'ın bu konuya ve "haklı neden" kavramına ilişkin kararının incelenmeye değer olduğunu düşünüyoruz. Uyuşmazlık konusu olayda, Faroe Futbol Birliği üyesi Tofta Kulübü ile Hollanda vatandaşı profesyonel futbolcu arasında Ekim 2007'de sona erecek olan, 2007 sezonu boyunca geçerli bir sözleşme imzalanmıştır. Daha sonra Futbolcu ile Kulüp, geçerlilik süresi 3.2.2008 - 31.10.2008 olan bir sözleşmeyi de 26.1.2008 tarihinde imzalamışlardır. "Oyuncu Sözleşmesi" başlığını taşıyan bu sözleşmede diğer koşullara ilaveten şu hususlara yer verilmiştir: "Futbolcu, B68'in antrenman programına uyma ve Formula Ligi ile Lig Kupası programlarında yer alan maçlarda oynama taahhüdü altına girmiştir... Taraflardan birinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlâl etmesi hâlinde, diğer taraf bir ay içinde sözleşmeyi feshedeceğine dair karşı tarafa bilgi verir." Bu sözleşme, Futbolcunun antrenmanlarda arzu edilen seviyede olmaması, fiziksel olarak yetersiz olması, önemli bir derbi müsabakasından bir gün önceki gece aşırı derecede alkol alması gerekçeleriyle Kulüp tarafından feshedilmiştir. Kendisine dikkat etmesi hususunda teknik direktör ve takım kaptanının Futbolcu ile yaptığı görüşmeler sonuçsuz kalmıştır. Fiziksel yetersizliğini eski sakatlığına bağlayan Futbolcu, kendisine yönelik ithamları reddetmiştir. Teknik direktör ve takım arkadaşlarının Futbolcudan memnun olmaması nedeniyle sözleşme 29.4.2009'da feshedilmiştir. Kulüp başkanının imzası ile gönderilen feshnamede; "Sözleşmenin 4. maddesine dayanarak sözleşmenin derhal feshedildiğine ilişkin kararı size bildiriyorum. Sözleşmeyi ihlâl ettiğinizi düşündüğümüz için, birlikteliğimizin daha fazla sürmesinin imkânsız olduğu kanaatindeyiz. Teknik direktörümüz, antrenman eksikliği, sakatlıklar ve alkol düşkünlüğü nedeniyle fiziksel olarak yetersiz olduğunuzu ayrıca disiplinsiz davranışlarınız nedeniyle bu sene lig müsabakalarında yer alamayacağınızı bildirmiştir." ifadeleri yer almıştır.

Uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihte yürürlükte olan 2008 FIFA Talimatına göre "devam eden bir sezonda sözleşme feshedilemez" (m. 16). Sözleşme istikrarına vurgu yapan bu hüküm, sezon içinde sözleşmenin feshedilmesini yasaklamaktadır. Bu ilkenin tek istisnası haklı nedenle fesihtir (FIFA Talimat m. 14). 2008 FIFA Talimatının konuya ilişkin düzenlemesi son derece açıktır ve aykırı bir hükmün sözleşmede kararlaştırılması mümkün değildir. Bu bağlamda sözleşmenin 4. maddesi FIFA Talimatı karşısında yorumlayıcı niteliğe sahiptir.

2008 FIFA Talimatı, 2009 FIFA Talimatında olduğu gibi "haklı neden" tanımını yapmamıştır. Bu husus, CAS içtihatları ile gelişmiştir. Sporcu, performansını devamlı hâle getirmek için gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülüğün ihlâli haklı fesih nedenidir. CAS'ın, kokain kullanan bir sporcunun bu yükümlülüğünü ihlâl ettiğinin kabulüne ilişkin kararını örnek olarak verebiliriz (CAS 2005/A/876, p. 13). Hastalık veya sakatlık nedeniyle meydana gelen performans düşüklüğü, haklı neden olarak kabul edilmez. Kulübün istediği seviyede performans sergileyememe, sözleşmenin ihlâli anlamına gelmez (CAS 2003/O/535).

Uyuşmazlık konusu olaya uygulanacağı kabul edilen düzenlemelerden birisi olan İsviçre Medenî Kanununa göre "haklı neden" in ispat yükü, somut olayda bunun varlığını iddia eden taraftadır. Haklı nedenin varlığı konusunda inandırıcı deliller sunamayan kulüp,

Futbolcunun sözleşme nedeniyle yüklendiği edimlerini ifada temerrüde düşmesi nedeniyle sözleşmeyi feshetmek isteyen kulüp, edimini/edimlerini uygun bir süre içinde yerine getirmesi konusunda futbolcuya ihtarnama keşide eder⁶⁴. Verilen süreye rağmen futbolcunun edimlerini ifa etmemesi hâlinde sürenin sona ermesinden itibaren yedi gün içinde kulüp sözleşmeyi fesheder (PFSTT m. 27/II). Sözleşmenin ihlâli nedeniyle hizmet sözleşmesinin feshinde herhangi bir süre sınırlaması yoktur (TBK m. 437/I). Talimat bu hükmü ile TBK'dan farklı olarak derhâl fesih yerine sözleşmeyi ihlâl eden futbolcuya belli bir süre tanımıştır. TBK'nın ilgili hükmü emredici nitelik taşımadığı için PFSTT'de yer alan bu düzenleme hukuka uygundur.

Yukarıda da görüldüğü üzere, haklı nedenlerle sözleşmeyi feshetmek isteyen kulübün futbolcuya herhangi bir süre vermesine gerek olmadığı hâlde, sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlâline dayanarak sözleşmenin

iddiasını ispatlayamamıştır. Teknik direktörün yazdığı mektup, duruma ilişkin objektif kriter olarak dikkate alınamaz. Teknik direktörün, oyuncunun sık sık alkol kullandığına yönelik beyanı, oyuncunun kapasitesinin altında oynama isteği olarak algılanamaz. Oyuncudaki performans düşüklüğünün temel nedenleri arasında eski sakatlığın olduğu teknik direktör tarafından ifade edilmiştir. Tanık beyanı da eski sakatlığın, ortaya çıkan olumsuz tabloda etkin faktör olduğu yönündedir. Sonuç olarak, futbolcunun performans düşüklüğü, Kulüp açısından haklı neden olarak tanımlanamaz.

Yukarıda izah edilen nedenlerle, Hakem Kurulu Kulübün sözleşmeyi feshinin haklılığı konusundaki şüphelerini giderememiştir. Gerek teknik direktör ve takım kaptanının ikaza ilişkin beyanları ve gerekse bu beyanlarda oyuncunun eski sakatlığının da kötü performansta etkin faktör olduğunun yer alması – ki bu durum haklı neden olarak tanımlanamaz – Hakem Kurulunda haklı nedenin ispatlanamadığı kanaatini güçlendirmiştir.

Haklı nedenle sözleşmenin derhal feshi, işçinin sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlâl etmesi hâlinde mümkün olacaktır. Uyuşmazlığa tamamlayıcı olarak uygulanması kabul edilen İsviçre Hukuku ve FIFA DRC'nin temyize getirilen bu kararına göre sözleşmenin derhal feshi son çare (*ultima ratio*) olarak başvuru bir yöntemdir. Uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi, oyuncudan kaynaklanan disiplinsiz davranışlar nedeniyle sözleşmenin feshedilebilmesi oyuncunun bu konuda ve sonuçlar hakkında uyarılmasına bağlıdır. Somut olayda, Futbolcunun yanlış davranışlar nedeniyle sözleşmesinin feshedileceği konusunda uyarıldığına dair herhangi bir delil yoktur.

Kulübün Ocak 2008'den Nisan 2008 tarihine kadar sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi, söz konusu sözleşmeye güvendiğini göstermektedir. Başlangıçtaki koşullarda herhangi bir değişiklik yaşanmamasına rağmen, Kulübün fesihten önceki ve sonraki tutum ve davranışları arasında açık bir çelişki vardır. Bu husus iyiniyet ilkelerinden “*Hiç kimse, önceki davranışları ile çelişemez*” (*Venire Contra Factum Proprium*) prensibi ile yasaklanmıştır: Club Tofta Itróttarfelag, B68 v. R., 16 Şubat 2010 Kararı: CAS 2009/A/1956: <<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1956.pdf>>, (27.7.2013).

⁶⁴ Sporcunun fiziksel açıdan yeterli olmaması kulüp için haklı fesih nedeni oluşturur ve bu hâlde kulübün sözleşmeyi feshi sözleşmenin ihlâli anlamına gelmez: CHAMPION, 12.

feshedilebilmesi için futbolcuya uygun bir süre verilmesi ve buna rağmen edimlerin ifa edilmemesi durumunda yedi gün içinde fesih hakkının kullanılması gerekir⁶⁵. Alman hukukuna göre bir kulübün sözleşmeyi feshedebilmesi için, sporcunun edimini yerine getirmesinin imkânsız hâle gelmesi⁶⁶ ve iki haftalık feshi ihbar süresi verilmesi zorunludur.

Futbolcunun bu sporu yapabilmesi için Federasyon tarafından futbolcuya lisans verilmesi gerekir (PFSTT m. 2-g). Futbolcunun belli bir kulüpte futbol oynayabilmesi için ise yukarıda incelediğimiz sporcu sözleşmesinin yapılması gerekir. Futbolcunun lisansının iptal edilmesi⁶⁷ kulüp için olağanüstü fesih nedenini oluşturur⁶⁸. Lisansın alınması ve geçerliliğini sürdürmesi ile ilgili ekonomik rizikolara kulüp katlanır. Lisans iptali, sporcu açısından sözleşmeyi feshetme yetkisi vermez⁶⁹.

Fesih için haklı nedenler oluşmasa da kulüp sözleşmeyi feshedebilir. Bu durum haksız fesih olarak ifade edilir ve bu hâlde sözleşme ortadan kalkmakla birlikte kulüp için sorumluluklar ortaya çıkar. Zira bu durum sözleşmenin ihlâli olarak yorumlanır⁷⁰. TFF Tahkim Kurulu⁷¹ vermiş olduğu bir kararda, haklı nedenlerin mevcut olmaması hâlinde, kulübün fesih hakkını kullanamayacağını ifade etmiştir⁷². Bu kararın borçlar hukukunun

⁶⁵ ABD'de de, sakatlanma gibi nedenlerle sporcunun sözleşme ile yüklediği edimleri yerine getirememesi durumunda kulübün sözleşmeyi feshi, tek tip oyuncu sözleşmesinde bu durumu düzenleyen bir prosedüre göre gerçekleşir: CHAMPION, 12.

⁶⁶ Futbolcunun dopingli çıkması nedeniyle sportif faaliyetten yasaklanmasını bu duruma örnek olarak verebiliriz: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 180.

⁶⁷ Lisans iptaline federasyonlar yetkilidir. Kulüplerin lisans iptali hakkı 1971 – 1972 Bundesliga Skandalında tartışılmıştır: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 180.

⁶⁸ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 181.

⁶⁹ ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 181.

⁷⁰ CHAMPION, 12.

⁷¹ Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından birisi olan TFF Tahkim Kurulu, futboldan kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmek amacıyla Federasyon bünyesinde kurulmuş ve faaliyet göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. KOÇAK, Talat Emre: Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, Ankara 2007, 43 vd.; KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “*Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi Cilt XXII, S.4, s. 47-76, 50 vd. TFF Tahkim Kurulunun yanı sıra Uyuşmazlık Çözüm Kurulu da bir diğer yargılama organıdır. Tarafların yetkilendirmesi hâlinde, futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilâfları çözen Kurul, sportif cezalar ve yetiştirme tazminatına ilişkin sorunlarda ise münhasır yetkiyi haizdir (TFF UÇK Talimat m. 2).

⁷² Uyuşmazlık konusu olayda, profesyonel futbolcu ile kulüp arasında 6.7.2007 tarihinde imzalanan sözleşmede “*Kulübe 31.5.2008 ve 5.7.2008 tarihleri arasında kullanabileceği*

irade özgürlüğü ilkesini oluşturan unsurlardan olan “sözleşmeyi değiştirme veya ortadan kaldırma özgürlüğü”nü ihlâl ettiği her türlü şüphenin dışındadır.

b) Futbolcunun Sözleşmeyi Feshi

Futbolcunun fesih hakkı, ücret alacağıının ödenmemesi, kulübün sözleşmeden doğan diğer yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya sportif haklı sebepler durumlarında doğar⁷³. PFSTT bu üç fesih nedenini ayrı koşullarda hükme bağlamıştır (m. 28).

aa) Ücret Alacağının Elde Edilememesi Nedeniyle Fesih

Ücret alacaklarını alamayan futbolcu, bu nedenle sözleşmeyi feshetmek istediğinde, kulübüne noterden keşide edeceği ihtarname ile 30 gün

tek taraflı fesih hakkı” tanınmış ve TFF’nin kabul etmemesi üzerine bu hüküm sözleşmeden çıkarılmıştır. Futbolcunun bu feshi kabul etmek zorunda bulunduğu, kabul etmemesi hâlinde sözleşme bedeli olan meblağın cezaî şart olarak ödeneceği TFF tarafından ifade edilmiştir. Kulüp, 7.7.2008 tarihinde sözleşmeyi feshetmesine rağmen, TFF hukuka aykırı olarak kabul ettiği bu feshi kayıtlarına işlememiştir. Futbolcunun ücret alacağını elde edememesi gerekçesi ile sözleşmeyi feshettiği 9.1.2009 tarihine kadar söz konusu sözleşme hüküm ve sonuç doğurmaya devam etmiştir. Fesih hakkını kullanan taraf bunu karşı tarafa ihbarname ile bildirir ve bu ihbarnamenin bir suretini de bilgi amaçlı olarak TFF’ye gönderir (PFSTT m. 29/I). Fesih ihbarnamesini alan TFF, bu durumu kayıtlarına işler ve bu işlemi taraflara bildirir (PFSTT m. 29/II). Görüldüğü üzere, TFF’ye yapılan bildirim bilgi amaçlıdır. TFF’nin onayına bağlı bir fesih söz konusu değildir. Yukarıda incelendiği üzere fesih tek taraflı bir irade beyanıdır ve karşı tarafın veya üçüncü kişinin bu konuda katılıma ihtiyacı yoktur. Son tâhlilde, söz konusu sözleşme 7.7.2008 tarihinde sona ermiştir. Yaklaşık altı aylık bir süreçte sadece fiilî bir durum oluşmuştur. Sözleşmenin 9.1.2008’de bittiğini kabul eden TFF Tahkim Kurulunun gerekçe olarak ileri sürdüğü, “... Fesih, TFF kayıtlarına işlenmediği gibi, sonradan tarafların her birinin ayrı ayrı gerçekleştirdikleri davranışlar da, tarafların hukuka aykırılık nedeniyle fesih bildirimimin herhangi bir sonuç doğurmadığını ve sözleşme ilişkisinin devam ettiğini kabul ettiklerini göstermektedir...” ifadesi tamamen hukukî dayanaktan yoksundur. Şöyle ki, profesyonel futbolcu sözleşmesi, taraflar arasında adı yazılı şekilde yapıldıktan sonra TFF’ye tescil edilmesi gereken, şekle tâbi bir hukukî işlemidir. 7.7.2008 tarihinde sözleşme sona erdikten sonra taraflar arasında kurulan ilişkiler en fazla culpa in contrahendo sorumluluğunu gerektirir.

⁷³ Beyzbolda sporcunun, haklı nedenle feshi şu şekilde düzenlenmiştir. Kulübün sporcuya ücret alacağını ödemedi veya diğer yükümlülüklerinde temerrüde düşmesi hâlinde sporcu bu durumu ve sonuçlarını kulübe ihbar eder. Bu ihbarı alan kulüp 10 gün içinde üzerine düşen edimi/edimlerini ifa etmez ise sporcu sözleşmeyi feshedebilir: PROFESYONEL BEYZBOL KULÜPLERİ ULUSAL LİGİNDE OYNAYACAK OYUNCULARIN YEKNESAK SÖZLEŞMELERİ: CHAMPION, 419.

içerisinde⁷⁴ alacağıın ödenmesini talep eder. Futbolcunun aynı ihtarnameyi bilgi amaçlı olarak TFF'ye de göndermesi gerekir. 30 günlük süre içinde futbolcunun ücret alacağıın ödenmemesi hâlinde futbolcu yedi gün içinde sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptir (PFSTT m. 28/I)⁷⁵. Bu konuya ilişkin ihtilaf ortaya çıktığında aylık ve maç başı ücretlerinin ödendiğinin ispat yükü kulüptedir⁷⁶.

Kulübün fesih hakkından farklı olarak⁷⁷ futbolcunun sözleşmeyi derhâl feshetme hakkı yoktur⁷⁸. Kulübün sözleşme ile futbolcuya karşı yüklendiği en temel edimi olan ücret ödemede dahi sözleşmenin feshedilebilmesi için kulübe 30 günlük bir süre tanınması gerekmektedir⁷⁹. Bu süre içinde ücret

⁷⁴ 30 günlük süre, TFF'nin kendisine gönderilen ihtarnameyi en geç yedi gün içinde kulübe bildirdiği (PFSTT m. 28/IV) tarihten değil, futbolcunun noterden keşide ettiği ihtarnameyi kulübe gönderdiği tarihten itibaren başlar. Aynı doğrultuda bkz. TFF Tahkim Kurulu 29.4.2010 T., 2010/155 E., 2010/197 K.: TFF, 538.

⁷⁵ 14.5.2002 tarihli Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatında 30 günlük süre yedi gün olarak, yedi günlük süre ise 15 gün şeklinde hükme bağlanmıştır (m. 32/I): RG. 14.5.2002, S. 24755. Söz konusu Talimatı yürürlükten kaldıran 6.6.2008 tarihli Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatında süreler günümüzde geçerli olan PFSTT gibi hükme bağlanmakla birlikte futbolcunun aynı ihtarnameyi bilgi amaçlı olarak TFF'ye göndermesine ilişkin hükme yer verilmemiştir (m. 25/I). 6.6.2008 tarihli Talimatın genel gerekçesinde borçlar hukuku genel hükümler dikkate alınmak suretiyle bu değişikliğin yapıldığı, verilen uygun mehle rağmen edimin yerine getirilmemesi hâlinde karşı tarafın derhal fesih hakkına sahip olduğu, düzen ve istikrarın sağlanması amacıyla bu değişikliğe gidildiği ifade edilmiştir.

⁷⁶ TFF Tahkim Kurulu 14.8.2008 T., 2008/213 E., 2008/235 K.: TFF: **Tahkim Kurulu Örnek Kararları 14.2.2008 – 29.6.2011 Dönemi C. I, 251.**

⁷⁷ Söz konusu değişikliğin ilk kez getirildiği, 6.6.2008 tarihli Talimatın gerekçesinde aynen şu ifade yer almaktadır: "... Böylece taraflardan biri tam iki tarafa borç yükleyen profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan borcunu ifada temerrüde düşerse, diğer taraf sözleşmeyi feshedebilmesi için uygun bir mehil tanımak zorundadır...". Yükümlülüklerini yerine getirmeyen futbolcuya karşı kulübün derhâl fesih hakkına sahip olmasına karşılık, en temel yükümlülüğü olan ücret ödemeyi ifa etmeyen kulübe karşı futbolcunun derhâl fesih hakkına sahip olmaması eşitlik ilkesi ile bağdaştırılamamaktadır.

⁷⁸ TBK, hizmet sözleşmesinin derhâl feshinin iki koşulda mümkün olacağını hükme bağlamış ve bu hakkı her iki tarafa da vermiştir (m. 435). Bu koşullar haklı sebepler ile işverenin ödeme güçsüzlüğüdür. Dürüstlük kurallarına göre sözleşmeyi fesheden tarafın hizmet ilişkisini sürdürmesinin beklemediği tüm durumlar haklı sebep olarak ifade edilmiştir (TBK m. 435/II). İşverenin ödeme güçsüzlüğüne düşmesi durumunda, sözleşmeden doğan hakları uygun bir süre içinde işverence güvence altına alınmaz ise işçi sözleşmeyi derhal feshetme hakkına sahiptir (TBK m. 436).

⁷⁹ TFF Tahkim Kurulu üyesi Tanju GÜVENDİREN, Kurulun aldığı bir karara karşı oy yazısında; "... Profesyonel futbolcu sözleşmesi, her iki tarafa borç ve haklar doğuran bir sözleşme olup kira sözleşmesi olmadığı tartışma götürmez bir gerçektir. Değiştirilen eski talimat hükümleri bu doğrultuda Borçlar Kanununun 101. vd. maddelerine dayanmakta

ödeme borcunu yerine getiren kulüp sözleşmenin futbolcu tarafından feshedilmesini engelleyebilecektir. Hukukun temel amaçlarından birisi olan zayıfları koruma düşüncesi, profesyonel futbolcu sözleşmesinin zayıf tarafını teşkil eden futbolcu aleyhine olarak PFSTT'nin feshe ilişkin hükümleri ile ihlâl edilmiştir⁸⁰. Bunun yanı sıra, tek taraflı irade beyanı niteliği taşıyan fesih, bu hükümde anlamını ve amacını kaybetmiştir. Şöyle ki, ücret alacağına noter kanalıyla çektiği ihtarname ile kavuşan futbolcunun bu spor kulübü ile olan ilişkisini sona erdirmeye hakkı olmalıdır. Aksi bir anlayış, futbolcunun hoşnut olmadığı bir ilişkiyi sürdürmek zorunda olması anlamına gelir⁸¹. Ezcümle, futbolcu ilgili spor kulübü ile olan ilişkisini sürdürme isteği ve inancında ise sözlü bir şekilde kulüp ilgisini ihtar eder. Noter kanalı ile çekilen ihtarname ve basın kanalı ile aleniyet kazanma durumu yüksek olan bu durumda futbolcunun sözleşme ile bağlı olduğu kulüple olan ilişkisini, en azından bu durumun tekrarlanması hâlinde, tek taraflı olarak bitirebilmesi

iken, keza hâli hazırda hukuka aykırı bir uygulama da söz konusu olmamışken maddede değişikliğe gitmek hukukî değildir. Futbolcunun ihbardan sonra 8. gün fesih hakkı mesnetten yoksun olarak elinden alınarak yeni düzenlemeyle 31. gün fesih hakkı tanınması hiçbir hukuk ilkesi ile gerekçelendirilemez.

Futbolcular hakkında Borçlar Kanunu ve hizmet sözleşmesine dair özel hükümlerin uygulanacağı maddî bir vakıadır. Bununla birlikte TFF Yönetim Kurulu hakkaniyete uygun bir biçimde nesafet ölçüleri çerçevesinde futbolcular hakkında düzenleme yapma yoluna gitmelidir. Zira kulübün feshini düzenleyen 24. maddede kulübün futbolcuya vereceği mehil "UYGUN BİR SÜRE" olarak belirtilmiştir. Kulüpler lehine olan bu düzenleme futbolcuların mağdur olması sonucunu doğurabilecektir. Bu sebeple kiracının temerrüdünü temel alınarak yapılmış olan 25. maddenin talep gibi iptali gerekmektedir...": TFF, 74 -82.

⁸⁰ Kulübün, futbolcuya yapacağı ödemeleri düzenli olarak geciktirmesi ve yapılan ihtarla ödemede bulunması durumlarında futbolcunun fesih hakkının mümkün olması gerekir.

⁸¹ Benzer iddialar TFF Tahkim Kurulu önüne gelen bir uyuşmazlıkta da yaşanmıştır. Futbolcunun bu beyanları konumuz açısından önemi haiz olduğu için aynen aktarmanın gerekli olduğunu düşünüyoruz; "...sözleşme devam ederken futbolcunun kulübüne alacaklarının ödenmesi, aksi hâlde sözleşmeyi feshedeceğine ilişkin ihtarında bulunmasının yaşamın olağan akışına göre mümkün bulunmadığını; böyle durumlarda kulüplerin futbolculara çeşitli bahanelerle cezalar kestiğinin birçok örneğinin görüldüğünü; futbolcuların, TFF tarafından hiçbir şekilde denetlenmeyen ve talimatlarla sınırlanmayan ceza yönetmelikleri sebep gösterilerek, yüksek para cezalarına maruz kalacağını; öngörülen 30 günlük sürenin bu tür uygulamaların rahatlıkla hayata geçirilmesine olanak sağladığını; fesih iradesini ortaya koyan futbolcunun kulüp karşısında korumasız bulunduğunu; edimlerini yerine getirmeyen kulübe futbolcunun 30 gün süre vermesi gerekirken, edimleri yerine getirmeyen futbolcuya kulübün uygun bir süre vermesi gerektiğinin yeterli görülmesinin eşitsizlik teşkil ettiğini...": TFF Tahkim Kurulu 17.7.2008 T., 2008/208 E., 2008/216 K.: TFF: Tahkim Kurulu Örnek Kararları 14.2.2008 – 29.6.2011 Dönemi C. I, 74 -82.

gerekir⁸². Daha açık anlatımla, kulübün ilk kez temerrüde düşmesi hâlinde değil, sözleşme süresi boyunca ikinci kez temerrüde düşmesi hâlinde futbolcunun, alacağına kavuşsa bile bu sözleşmeyi bitirebilmesi yönünde bir hükmün ihtiyaca cevap vereceği kanısındayız.

bb) Ücret Dışında Diğer Alacak Haklarına Kavuşamama Nedeniyle Fesih

Kulübün ücret ödeme dışında sözleşmeden doğan diğer edimlerini ifade temerrüde düşmesi nedeniyle sözleşmeyi feshetmek isteyen futbolcunun, kulübe keşide edeceği bir ihtarname ile uygun bir süre vermesi ve bu sürenin bitiminden itibaren yedi gün içinde fesih hakkını kullanması gerekir (PFSTT m. 28/II).

Kulübün, futbolcuya karşı sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin yanı sıra, eğitimi ve sağlığı için gerekli tedbirleri almak, futbola ilişkin spor malzemelerini temin etmek, uygulanacak iç yönetmelik ve/veya disiplin talimatlarını futbolcuya teslim etmek, kadro dışı bırakılan futbolculara antrenman⁸³ yapabilmeleri için çalıştırıcı eşliğinde saha temin etmek gibi PFSTT'den doğan yükümlülükleri de vardır (m. 24).

cc) Sportif Nedenlerle Fesih

Kulübünün oynadığı resmî müsabakaların⁸⁴ % 10'undan daha azında

⁸² Karşı görüş için bkz. KOÇAK, Talat Emre: “*Transferde Yeni Dönem*”, Tam Saha Dergisi, Temmuz 2008 Sayısı, s. 66, 66.

⁸³ “... *Tespit neticesinde düzenlenen bilirkişi raporunda “Tespit talebinde bulunan ..., ...'un profesyonel futbolcusudur. Kendisine antrenman saati olarak bildirilen saatte diğer futbolcu arkadaşları gibi tesislerde hazır bulunmuş ancak futbolcuları antrenmanlara almaya ve antrenman yaptırmaya yetkili teknik direktör tarafından antrenmanlara kabul edilmemiştir. ...'un çalışmalarını yapabilmesi için herhangi bir alternatif oluşturulmamış, ... için antrenör ayarlanmamış ayrıca PAF takımı ile çalışmasına izin verilmemiştir” sonuç ve kanaatine varılmıştır...Somut uyuşmazlıkta Futbolcu 3.3.2008 tarihinde sözleşmeyi feshetmiştir... Kulübün süreklilik arz eden bir şekilde Futbolcuya antrenmanlara katılma izni vermediği gibi antrenman yapma imkânı da sağlamadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Kulübün profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan borcuna aykırı davrandığı ve sözleşmenin haklı sebeple feshine neden olduğu kabul edilmelidir...”: TFF Tahkim Kurulu 25.6.2009 T., 2009/190 E., 2009/384 K.: TFF, 386-393.*

⁸⁴ Futbol Müsabaka Talimatı, resmî müsabakaları, ulusal ve uluslararası olmak üzere ikiye ayırmaktadır (m. 5/I). TFF tarafından düzenlenen, profesyonel lig, gençlik geliştirme ligleri, kupalar ve amatör takımlar arasındaki müsabakalar ulusal resmî müsabakaları oluşturmaktadır (TFF FMT m. 5/II-a). Uluslararası resmî müsabakalar ise FIFA ve UEFA

görevlendirilen 23 yaş üstü profesyonel futbolcu, sportif haklı sebeple sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olabilir. Futbolcunun durumu ve somut olayın koşulları dikkate alınarak değerlendirilen bu feshin futbolcu tarafından kulübünün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren 15 gün içinde yapılması gerekir (PFSTT m. 28/V-VI).

Oynanacak müsabakada hangi futbolcunun kadroya dâhil edileceği ve kimlerin ilk 11’de müsabakaya başlayacağı teknik direktörün sorumluluğu altında olan ve bu nedenle de teknik direktör tarafından belirlenecek bir husustur. Futbolcunun form durumu ve/veya rakip takımın nitelikleri bu belirlemede yol gösterici unsurlardır⁸⁵. Binaenaleyh kadro dışı kalan veya ilk 11 tercihinde yer almayan bir futbolcu için bu durum sözleşmeyi feshetmek için haklı neden oluşturmaz⁸⁶. Talimat, yukarıda da ifade edildiği gibi, resmî müsabakaların % 90’ından fazlasında tercih edilmeyen futbolcu için fesih hakkı vermiştir⁸⁷. PFSTT’de yer alan “görevlendirme” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğinin açıklığa kavuşturulması gerekir. Daha açık anlatımla, 18 kişilik kadroda⁸⁸ veya ilk 11’de yer alma ya da başlangıçta yedek kadroda olmakla birlikte müsabakaya sonradan dâhil olma kategorilerinden hangisinin görevlendirme olarak tanımlanacağına ilişkin sorunun cevaplanması gerekir. CAS, karşısına gelen bir uyuşmazlıkta, “görevlendirme” kavramının bilfiil müsabakada yer aldığı süre olarak algılanması gerektiği yönünde karar vermiştir⁸⁹. Diğer spor dallarında

tarafından düzenlenen veya bu kuruluşların iznine bağlı olarak kulüplerin yapacağı müsabakalar olarak hükme bağlanmıştır (TFF FMT m. 5/II-b).

⁸⁵ BAŞTÜRK, 221.

⁸⁶ BAŞTÜRK, 221.

⁸⁷ Talimatta yer alan 23 yaş üstü ifadesinin doğru olmadığı kanaatindeyiz. Kendini ispat ve bu meslekte ilerleme açısından bakıldığında bu hükmün özellikle de 23 yaş altı profesyonel futbolcular için gerekli ve geçerli olduğunu düşünüyoruz.

⁸⁸ Müsabakada yer alacak futbolcuların biri kaleci olmak üzere en az dokuz en fazla 11 kişi olması gerekir. Ayrıca en fazla yedi kişilik de yedek futbolcu bulunur (TFF FMT m. 14).

⁸⁹ Konumuz açısından önemi haiz bulunan bu kararı kısaca incelemeyi uygun bulduk. FC Krylia Sovetov Kulübü, 2006 sezonunda 30 lig müsabakası (2700 dakika) ve 4 kupa maçı (390 dakika, ikinci maç 120 dakika oynandığı için böyle bir süre ortaya çıkmıştır) olmak üzere toplamda 3090 dakika resmî müsabaka yapmıştır. Bu müsabakaların dördünde yer alan futbolcu toplamda 198 dakika görev yapmıştır. Bir sezonda oynanan resmî müsabakaların % 10’undan daha azında görev yapan futbolcu, FIFA Talimatına uygun olarak sezonun son resmî müsabakasından itibaren 15 gün içinde sportif nedenlerle sözleşmesini feshettiğini Kulübe bildirmiştir. CAS söz konusu uyuşmazlıkta, futbolcunun haklı nedenle sözleşmeyi feshettiğine karar vermiştir: O. V. FC Krylia Sovetov Samara, 6 Mart 2008 Kararı: CAS 2007/A/1369: <<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1369.pdf>>, (27.7.2013).

olduğu gibi futbolda da bir sporcunun gücünü, yeteneklerini, becerilerini ve kapasitesini ispatlaması ancak resmî müsabakalarda yer alması ile mümkündür. Bu nedenle, % 10'luk sınırın çok düşük olduğunu düşünüyoruz. Şöyle ki 50 müsabakalık bir sezonda sadece beş müsabaka yer alan veya tüm müsabakaların son on dakikasına oyuna giren bir futbolcu ilgili hükme dayanarak sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkına sahip olmayacaktır. Bu barajın en az % 30'a çıkarılması gerektiği kanısındayız. Böylesi bir düzenleme spor kulübünü, futbolcuyu oynatma baskısı altına sokmayacak sadece futbolcunun sözleşmeyi feshetmesi için haklı neden oluşturacaktır.

c) Feshin Malî Sonuçları

Taraflardan birinin sporcu sözleşmesini feshetmesi hâlinde, fesih tazminatı ve fesih nedeniyle ortaya çıkan zararın tazmini söz konusu olacaktır. Bunlar feshin haklı veya haksız olması durumuna göre değişken sonuçlar içerirler.

Fesih hakkının kötüye kullanılmasını önleme ve sözleşme istikrarını koruma amacıyla, ülke koşulları dikkate alınarak sportif cezalar PFSTT'de hükme bağlanmıştır (m. 30)⁹⁰. Sportif cezalar bu çalışmanın amacı ve

⁹⁰ “Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin koruma dönemleri içerisinde haklı bir sebebe dayanmadan feshedilmesi hâlinde, tazminat ödeme yükümlülüğünün yanı sıra, haksız tarafa aşağıda belirlenen sportif cezalar uygulanır.

Haksız feshin yukarıda belirtilen koruma dönemlerinde futbolcular tarafından gerçekleştirilmesi hâlinde futbolcuya altı ay süreyle resmî müsabakalardan men cezası verilir. Ağırlaştırıcı sebeplerin varlığı hâlinde, söz konusu men cezasının süresi oniki aya çıkarılabilir. Bu sportif cezalar futbolcuya ve ilgili kulüplere tebliğ edilir ve tescilli olduğu kulübün; devre arasından sonraki ilk resmî müsabakasından, sezonun ikinci devresinde veya sezon bittikten sonra sportif cezanın verilmiş olması hâlinde ise takip eden yeni sezonun ilk resmî müsabakasından itibaren infaza başlanır.

Koruma döneminden sonra sözleşmenin herhangi bir haklı sebep veya sportif haklı sebep olmaksızın feshi sportif cezalara sebebiyet vermez. Bununla birlikte koruma dönemi dışında, futbolcunun sözleşmesini tescil edildiği kulübün ilgili sezondaki son resmî maçından itibaren 15 gün içinde feshetmemesi hâlinde futbolcuya disiplin cezaları uygulanabilir.

Koruma dönemleri, sözleşme yenilediğinde veya önceki sözleşmenin uzatılması hâllerinde yeniden başlar.

Koruma dönemi içinde futbolcuyu feshetmeye yönelik veya sözleşmenin feshine neden olan kulüplere fesih tazminatı ödeme yükümlülüğünün yanı sıra sportif yaptırımlar da uygulanabilir. Önceki sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın sona erdiren profesyonel futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün aksi ispat edilmedikçe futbolcuyu sözleşmesini feshetmeye yönelik varsayılır. Bu durumda, kulüp, iki transfer ve tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men edilir.

kapsamı dışında olduğu için incelenmeyecektir⁹¹.

aa) Fesih Tazminatı

Bir hizmet sözleşmesinin haksız nedenle feshedilmesi hâlinde, bütün durum ve koşulları göz önünde tutan hâkim, işverenin işçiye, fesih tazminatı ödemesine karar verebilir. Bu tazminat miktarı hâkimin takdir yetkisi doğrultusunda serbestçe tayin edilmekle birlikte işçinin altı aylık ücretinden⁹² fazla olamaz (TBK m. 438/III). Bu tazminat sadece işçi lehine ve haksız fesih hâli için hükmedilmekle birlikte ödenecek meblağ işçinin uğradığı herhangi bir zararın karşılığını oluşturmamaktadır⁹³. Ödenmesine karar verilen meblağın “*hakkaniyet tazminatı*” olarak ifade edilebileceğini düşünüyoruz. Hâkim, tarafların sosyal ve ekonomik durumlarını, işçinin yıpranma düzeyini, iş ilişkisinin ne kadar devam ettiğini, feshin nasıl yapıldığını, işçinin müterafik kusurunu göz önünde bulundurarak ödenecek

Profesyonel futbolcunun transferini kolaylaştırmak amacıyla futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşmeyi feshetmeye yönelik hareket eden kişiler (kulüp yetkilileri, futbolcu temsilcileri, futbolcular, vs.) de cezalandırılırlar.

Sportif cezalar ancak talep üzerine münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından verilebilir. Bunun için, TFF tarafından bu talimatın 29. maddesi uyarınca yapılan bildirim takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na müracaat edilmesi şarttır. Bu süre, hak düşürücü süre niteliğindedir” (PFSTT m. 30).

⁹¹ Alman hukukuna göre, sporcu sözleşmesini önemli bir nedenle fesheden futbolcu, aynı sezon içinde başka bir kulüp ile sözleşme imzalama hakkına sahiptir (Talimat m. 8). Sözleşmenin olağanüstü feshi hâlinde, futbolcunun ilgili sezonda başka bir kulüp ile müsabakalara katılma hakkı yoktur. Bu hüküm, olağanüstü fesih hakkının kullanımını dolaylı olarak zorlaştırmaktadır. Süresiz feshin mahkeme kararı ile gerçekleşmesi durumunda futbolcunun aynı sezonda yeni sözleşme imzalama hakkı vardır. Hâl böyle olmakla birlikte, mahkeme kararının içeriği konusunda şüpheye düşen kulüp, sporcunun ismini transfer listesine almaz. Mahkemenin karar verirken, sporcunun statüsünü dikkate alması gerekir: ADOLPHSEN/NOLTE/LEHNER/GERLINGER, 183-184.

⁹² 2001 yılında federe devlet mahkemesinin üst sınırı 3 aylık olarak belirlediği bir karar, federal mahkeme (BGH) tarafından bozulmuştur: HONSELL, Heinrich/VOGT, Nedim Peter/WIEGAND, Wolfgang: Basler Kommentar Obligationenrecht I Art. 1-529 OR, B. 5, Basel 2011, 2029.

⁹³ TFF Tahkim Kurulu vermiş olduğu bir kararda, sözleşme ile yüklenilen edimin başka bir ifade ile yoksun kalınan kârın haksız fesih tazminatı kapsamında ödenmesine karar vermiştir: TFF Tahkim Kurulu 9.7.2009 T., 2009/390 E., 2009/413 K.: TFF, 416 – 419; TFF Tahkim Kurulu 28.1.2010 T., 2009/640 E., 2010/38 K.: TFF, 495. Fesih tazminatının zararın karşılığı olmadığı gerekçesinden yola çıkarak bu kararlara katılmıyoruz. Doğan herhangi bir zararın karşılığı olmadan sadece futbolcunun sözleşmeyi haklı feshi nedeniyle ödenmesine hükmedilen tazminat hakkında bkz. TFF Tahkim Kurulu 19.8.2010 T., 2010/261 E., 2010/266 K.: TFF, 553.

tazminatın miktarını takdir yetkisi ile tespit eder. BGH, haksız fesih tazminatına hükmetme konusunda yerleşik bir içtihadı sahip değildir. Daha açık anlatımla Federal Mahkeme bazı uyuşmazlıklarda bu tazminatın ödenmemesi yönünde kararlar vermektedir⁹⁴.

Koruma dönemi⁹⁵ içinde futbolcunun sözleşmeyi feshetmesine sebebiyet veren kulüpler sporcuya fesih tazminatı ödeme yükümü altındadır (PFSTT m. 30/V)⁹⁶. Talimat, fesih tazminatı nedeniyle, TBK'ya paralel bir şekilde, sadece kulübü sorumlu tutmaktadır⁹⁷. Başka bir deyişle futbolcunun fesih tazminatı ödeme yükümü söz konusu değildir. Kulübün bu tazminat nedeniyle sorumluluğunun doğması futbolcunun yukarıda açıklanan haklı nedenlerle sözleşmeyi feshetmesi ve feshin PFSTT'de belirlenen usule uygun olması⁹⁸ hâllerinde doğar. Ödenecek tazminatın miktarı konusunda mevzuatta herhangi bir hüküm yer almamakla birlikte taraflarca konuya ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamış olması hâlinde bunu belirleme yetkisi UÇK'dadır (TFF UÇK Talimat m. 2/I). UÇK, bu meblağı belirlerken sözleşme çerçevesinde futbolcuya tanınan ekonomik haklar, sözleşmenin hangi aşamada feshedildiği, bu fesihten sonra yeni bir sözleşme yapabilmeye olanağı gibi bazı objektif ölçütleri dikkate alacaktır⁹⁹. UÇK'nin bu konuya ilişkin verdiği kararlara karşı itiraz münhasıran TFF Tahkim Kuruluna yapılır (TFF UÇK Talimat m. 7/II)¹⁰⁰. TFF Tahkim Kurulu, karşısına gelen bir

⁹⁴ HONSELL/VOGT/WIEGAND, 2029.

⁹⁵ Profesyonel futbolcunun 28. yaşını doldurmadan önce imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıllık/sezonal dönem veya 28 yaşından sonra imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğü tarihinden itibaren iki yıllık/sezonal dönem koruma dönemi olarak ifade edilir (PFSTT m. 2-h).

⁹⁶ Fesih tazminatının, “*Sportif Cezalar*” başlığını taşıyan hükümde yer alması uygun olmamıştır. Zira burada sportif bir yaptırım söz konusu değildir.

⁹⁷ 14.5.2002 tarihli Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatında “*Haksız Fesih*” başlığı taşıyan hükümde TFF Yönetim Kurulunun fesih ihbarı üzerine konuyu inceleyerek kusurlu tarafı tespit edeceği ve haksız fesih durumunda, talebe bağlı olarak haksız fesih tazminatına hükmedileceği ifade edilmiştir (m. 34/I-II). 6.6.2008 tarihli Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatında bu hüküm kaldırılmış ve hâlen yürürlükte olan PFSTT ile paralel bir hüküm ihdas edilmiştir.

⁹⁸ TFF Tahkim Kurulu 3.7.2009 T., 2009/384 E., 2009/410 K.: TFF, 411.

⁹⁹ AKÇAY, Ergin: “*Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Feshinin Hukukî Neticeleri*”, Tam Saha Dergisi, Ekim 2010 Sayısı, s. 74, 74.

¹⁰⁰ İlgili hükümde, sportif cezalara ilişkin UÇK kararlarına karşı yapılan itirazın TFF Tahkim Kurulu tarafından çözüleceği ifade edilmiştir. Yukarıda da ifade edildiği gibi, fesih tazminatı “*Sportif Cezalar*” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu tespit doğrultusunda bkz. TFF Tahkim Kurulu 14.8.2008 T., 2008/213 E., 2008/235 K.: TFF, 249 - 253.

uyuşmazlıkta belirlenen¹⁰¹ fesih tazminatının indirilmesine karar vermekle birlikte bu indirimi hangi ölçütleri dikkate alarak yaptığı konusunda herhangi bir açıklama yapmamıştır¹⁰². Bu noktada, gerek UÇK'nin ve gerekse TFF Tahkim Kurulunun fesih tazminatını belirleme yöntemi konusunda denetime elverişli gerekçelerle tespit yapmasının daha adil olduğunu düşünürüz.

Haksız fesih tazminatı, diğer taleplerle yarışma hâlinde değildir. Başka bir deyişle haksız fesih tazminatının yanı sıra aşağıda inceleyeceğimiz ekonomik sonuçlar da talep edilebilir¹⁰³. Ayrıca, bölünemez nitelik taşıyan fesih tazminatının tek seferde talep edilmesi gerekir¹⁰⁴. Haksız feshin hukukî bir sonucu olan bu tazminat fesih tarihinde muaccel hâle gelir. Dolayısıyla hükmedilen haksız fesih tazminatına uygulanacak temerrüt faizinin feshin karşı tarafa tebliğ edildiği tarihten itibaren hesaplanması gerekir.

bb) Fesih Nedeniyle Ortaya Çıkan Zarar

Sözleşmenin kulüp tarafından haksız feshi veya futbolcunun haklı feshi hâllerinde, futbolcunun; kulübün haklı feshi ya da futbolcunun haksız feshi durumunda kulübün uğradığı zararların tazmini meselesi önemlidir. Burada, borca aykırı davranış nedeniyle ortaya çıkan zarar söz konusudur (TBK m. 112). Bu zarar, sözleşme feshedilmese idi malvarlığının göstereceği farazî durum ile fesih neticesinde malvarlığının içinde bulunduğu fiilî durum arasındaki farktır. Futbolcu açısından olaya bakıldığında, oluşabilecek zararın üst sınırını sözleşme ile kulübün futbolcuya ödeme yükümü altına girdiği ekonomik edimler oluşturur. Bu bağlamda öncelikle, alacakların ödenip ödenmeyeceği meselesinin çözüme kavuşturulması gerekir. Başka bir ifade ile iki yıllık sözleşme yapılması ve üç ay sonra bu sözleşmenin futbolcu tarafından haklı olarak feshedilmesi/kulüp tarafından haksız olarak feshedilmesi durumunda futbolcu bu sözleşmede kararlaştırılan iki yıllık ücret alacağını talep etme hakkı var mıdır sorusunun cevaplanması gerekir.

¹⁰¹ 14.5.2002 tarihli Talimatta, haksız fesih tazminatını belirleme yetkisi TFF Yönetim Kuruluna tanınmıştır (m. 34/I-II).

¹⁰² "...Futbolcu lehine 60.000 YTL olarak PFT Talimatının 34. maddesine göre, TFF Yönetim Kurulu tarafından takdir edilen haksız fesih tazminatı taktiren 5.000 YTL olarak belirlenmesine karar verilmiştir...": TFF Tahkim Kurulu 20.3.2008 T., 2008/81 E., 2008/102 K.: TFF, 228.

¹⁰³ Aynı doğrultuda bkz. TFF Tahkim Kurulu 3.7.2009 T., 2009/349 E., 2009/396 K.: TFF, 402 - 405.

¹⁰⁴ TFF Tahkim Kurulu 28.1.2010 T., 2009/640 E., 2010/38 K.: TFF, 489.

Hizmet sözleşmesinde, taraflardan birinin sözleşmeyi ihlâl etmesi nedeniyle doğan haklı fesih nedenleri durumunda, ihlâl eden taraf karşı tarafın sözleşmeye dayanan tüm haklar dikkate alınarak doğan tüm zararı ödemekle yükümlüdür (TBK m. 437/I). İşverenin, belirli süreli hizmet sözleşmesini haksız olarak derhâl feshetmesi durumunda, sözleşme süresine uyulmuş olsa idi işçinin kazanabileceği miktarı işçiye tazminat olarak ödemesi gerekir (TBK m. 438/I). Bununla birlikte, tazminatın zenginleşme aracı olamayacağı ilkesi gereği, hizmet sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle işçinin tasarruf ettiği miktar ile başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir bu tazminat miktarından düşülür (TBK 438/II). Hükümde yer alan “*başka bir işten elde ettiği gelir*” ifadesi denkleştirme ilkesinin, “*bilerek elde etmekten kaçındığı gelir*” ise zarar görenin zararın miktarını artırmama külfetinin tezahürüdür.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin, kulüpten kaynaklanan bir nedenle futbolcu tarafından haklı nedenle feshedilmesi veya kulübün haksız olarak feshetmesi durumlarında futbolcunun sözleşmede belirlenen ücret alacağıının tamamını alması eleştiriye açık bir husustur. Şöyle ki, futbolcunun sportif faaliyette bulunmamakla birlikte ücretini tamamen alması edimlerin mübadelesi ilkesini ihlâl etmektedir. Bu sonucun doğmasında kulübün kusurunun bulunduğu her türlü şüphenin dışındadır. Hâl böyle olmakla birlikte, feshin yapıldığı sezonda müsabakalarda yer almayan futbolcu, sakatlanma gibi rizikoları da taşımamaktadır. Buna karşılık, müsabakalarda yer alsa idi, göstereceği performans neticesinde bir sonraki sezonda daha iyi koşullarda transfer yapma veya mevcut kulübü ile sözleşme yenileme olasılığı da karşı sav olarak ileri sürülebilir. Bu tartışmayı somut bir canlandırma üzerinden daha anlaşılabilir hâle getirebiliriz. A Spor Kulübü ile B futbolcusunun 22 Temmuz 2013 tarihinde beş yıllık bir sözleşme yaptıklarını ve futbolcuya senelik 2.000.000 TL ödeneceğinin sözleşmede hükme bağlandığını kabul edelim. 30 Eylül 2013 tarihinde 200.000 TL’lik alacağını elde edemeyen B, kulübe çektiği ihtarda en geç 30 gün içinde bu tutarın ödenmesini beyan ettikten sonra 1 Kasım 2013 tarihinde alacağına kavuşamadığı için sözleşmeyi feshettiğini düşünelim. Beş yıllık süre zarfında B’ye hiçbir kulübün teklifte bulunmaması durumunda A, B’ye 10.000.000 TL ödemek zorunda kalırsa, bu sonucun adaleti şüphelidir. CAS, karşısına gelen bir uyuşmazlıkta, bir yıllık sözleşmeyi haksız olarak fesheden kulübün, sözleşme gereği bir yıl boyunca futbolcuya ödemekle

yükümlü olduğu tutarı tazminat olarak ödemesine karar vermiştir¹⁰⁵. TFF Tahkim Kurulu da benzer şekilde haklı nedenle fesih hakkını kullanan bir futbolcunun bir yıllık sözleşme ile elde ettiği ücret alacağının tamamının ödenmesine karar vermiştir¹⁰⁶. Bir yıllık sözleşmede tam alacağa hükmedilmesi tartışmaya açık olmakla birlikte¹⁰⁷, futbolcunun ilgili sezonda

¹⁰⁵ “... Jüri Heyeti, FIFA DRC'nin tazminata ilişkin kararı hakkında hiç tereddüt etmemiştir. 2008 FIFA Talimatının 17. maddesine göre, sözleşmenin kulüp tarafından haksız feshi nedeniyle ortaya çıkan tüm zararların futbolcuya ödenmesi gerekir. CAS içtihatlarına göre, bildirimsiz ve haklı neden olmadan futbolcunun sözleşmesine son veren kulüp, bildirim süresi veya sözleşmenin geçerlilik süresi boyunca futbolcunun kazanacağı meblağı tazminat olarak ödemesi gerekir. Kulüple olan sözleşmenin bitiş tarihi olan 31 Ekim 2008 tarihine kadar futbolcunun elde edeceği ücretlerin herhangi bir kesintiye maruz kalmadan kulüp tarafından ödenmesi gerekir. Zira futbolcu bu süre içinde başka bir kulüpte oynamamış ve ayrıca başka bir kulüpte oynama hakkı elde etmesine rağmen bunu reddettiği yönünde de dosya içeriğinde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bu çerçevede futbolcunun anılan sürede başka bir gelir elde ettiği veya zararı hafifletme yükümlülüğünü ihlâl ettiği söz konusu olmamıştır...”: Club Tofta Itróttarfelag, B68 v. R., 16 Şubat 2010 Kararı: CAS 2009/A/1956: <<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1956.pdf>>, (27.7.2013).

¹⁰⁶ “... hiç kimse hukuka aykırı eylem ya da işleminden hukuka uygun sonuç çıkarması mümkün olamayacağından ... Kulübü tarafından yapılan başvurunun reddi ile TFF Yönetim Kurulu'nun 22.1.2008 tarih ve 65 sayılı toplantısında ... Kulübü ile ... arasındaki uyuşmazlık neticesinde almış olduğu kararın kararda yazılı olduğu şekilde onanmasına; Futbolcunun sözleşmeyi fesihte haklı olduğunun tespitine, Futbolcunun Peşinattan 150.000 YTL, maç başından 25.500 YTL olmak üzere, toplam Net 175.500 YTL alacaklı olduğuna, bu meblağa talep tarihi olan 8.11.2007 tarihinden itibaren yasal faiz işletilmesine...”: TFF Tahkim Kurulu 20.3.2008 T., 2008/81 E., 2008/102 K.: TFF, 228. Tahkim Kurulunun vermiş olduğu bu kararda, yasal faizin talep tarihinden itibaren işletilmeye başlanması da genel hükümlere aykırı bir nitelik arz eder. Zira belirli vadeli sözleşmelerde, ihtara gerek olmadan borçlu temerrüde düşer (TBK m. 117/II). Bu tespit doğrultusunda bkz. TFF Tahkim Kurulu 23.10.2008 T., 2008/255 E., 2008/348 K.: TFF, 279.

¹⁰⁷ Bu tespit doğrultusunda, TFF Tahkim Kurulu vermiş olduğu bir kararda “... Futbolcunun, sözleşmenin yerine getirilmesinden kurtulması ve böylelikle çalışma gücü serbest kalması sonucu meslekî tecrübesi, formasyonu, yetenekleri kapsamında başka bir işten sağladığı veya sağlamaktan kasten feragat ettiği kazançlar, sözleşme konusu işi yapmaması yüzünden tasarruf ettiği giderler, sözleşmenin bakiye süresi, bakiye süre ücret alacağının peşin sermaye değeri gözetilerek, bakiye garanti ücret alacağından % 50 oranında mahsup yapılarak, haksız fesih tazminat alacağının, brüt ücret üzerinden takdire 94.500 YTL olarak belirlenmesinin, hak ve nesafete uygun bulunacağı kanaatine varmıştır... futbolcu ... sözleşmeden doğan borçlarını ifada temerrüde düşen ve sözleşmenin feshine sebebiyet veren kulüpten, brüt 94.500 YTL haksız fesih tazminatı alacağı bulunduğu...”: TFF Tahkim Kurulu 3.4.2008 T., 2008/22 E., 2008/123 K.: TFF, 239. Tahkim kurulu hükmettiği bu meblağı her ne kadar haksız fesih tazminatı olarak nitelese de burada sözleşme ile üstlenilen malî yükümlere ilişkin bir karar söz konusudur. Zira “...meslekî tecrübesi, formasyonu, yetenekleri kapsamında başka bir işten sağladığı veya sağlamaktan kasten feragat ettiği kazançlar, sözleşme konusu işi yapmaması yüzünden tasarruf ettiği

transfer dönemini kaçırmaması nedeniyle başka bir kulüpte oynama hakkını elde edememesinden dolayı haklı olarak nitelendirilebilir. Bu nedenle, ortaya çıkan uyuşmazlıklarda kulüplerin genellikle savunma olarak ileri sürdükleri “...tutarındaki peşinatın Sözleşmenin bütün süresi için öngörüldüğünü, fesih nedeniyle Sözleşme süresinden önce sona erdiğinden, Futbolcunun sadece Kulüpte kaldığı süre kadar peşinata hak kazandığı...”¹⁰⁸ şeklindeki gerekçe haklı feshin ruhuna ve hukuk mantığına uymamaktadır¹⁰⁹.

Bu tazminata kulüp açısından bakıldığında menfaatler dengesinin gözetilmediği karşımıza çıkmaktadır. Daha açık anlatımla, sözleşmenin kulüp tarafından haklı nedenle feshedilmesi veya futbolcu tarafından haksız olarak feshedilmesi durumunda kulübe karşı malî bir yükümlülük altına girmeyen futbolcudan bu bağlamda herhangi bir tazminat talep edilemeyecektir. Böylesi bir durumla karşılaşan kulüp, sadece genel hükümler çerçevesinde zararını talep etme hakkına sahip olacaktır. Bu husus da, kulübün futbolcuya sözleşme ile yüklendiği tüm edimleri ödemesinin haklı olmadığını göstermektedir.

Futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi ve bunun sonucunda da başka bir kulüp ile sporcu sözleşmesi imzalaması durumunda kulübün

giderler...” ifadeleri sözleşme nedeniyle kulübün futbolcuya karşı üstlendiği edimlerin hesabında rol oynayan unsurlardır. Ayrıca söz konusu kararın içeriğinde fesih tarihinden sözleşme bitim tarihine kadarki süreçte futbolcunun alacaklarına ilişkin herhangi bir hüküm yer almamıştır.

¹⁰⁸ TFF Tahkim Kurulu 14.8.2008 T., 2008/231 E., 2008/237 K.: TFF, 255 - 256.

¹⁰⁹ TFF Tahkim Kurulu, kulüplerin bu savunmasına paralel olarak, daha önce vermiş olduğu kararlarla çelişecek şekilde ve katılmadığımız bir kararında “... Sözleşmenin başlangıç tarihinin 1.1.2008 bitiş tarihinin 31.5.2009 olduğunu;...futbolcunun 25.7.2008 tarihinde ödeme yapılmadığından sözleşmeyi feshettiğini...dosyanın incelenmesi neticesinde futbolcunun fesihte haklılığına...Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olması ve bu sözleşmede futbolcunun kulüp forması altında müsabakalara katılma ve bu müsabakalara hazırlanma biçimindeki iş görme borcu ile iş görme karşılığında kulübün ücret borcu arasında karşılıklılık (değişim) ilişkisinin bulunması, futbolcunun iş görme borcunu yerine getirdiği oranda ücret alacağına hak kazanacak olması da bu yorumu desteklemektedir. .. futbolcunun 2008 – 2009 futbol sezonundaki iş görme borcu karşılığı ödeneceği belirlenen 200.000,00 TL tutarındaki Kulübün ücret ödeme borcu, fesih sonrası döneme ilişkin bir borç olup, Sözleşmenin 25.7.2008 tarihinde feshedilmesi ile sona ermiştir. Sona eren söz konusu borcun ifasının talep edilmesi ise mümkün değildir...”: TFF Tahkim Kurulu 28.5.2009 T., 2009/272 E., 2009/326 K.: TFF, 357 - 360. TFF Tahkim Kurulu bu kararı ile, sözleşme ile üstlenilen malî yükümlülüklerin haklı fesih durumunda ödenmesine ilişkin hükmü (TBK m. 438/1) ihlâl etmiştir.

elde etmekten mahrum kaldığı bir transfer ücreti de söz konusudur. Burada incelediğimiz husus bonservis bedeli değil¹¹⁰ devam eden sözleşmenin sona erdirilmesi için kulübü ikna etme anlamında ödenen ücrettir. Sözleşmeyi fesheden futbolcu haklı da olsa, kulübün bu durumda mahrum kalınan kâr şeklinde ortaya çıkan bir zararı vardır. CAS, konuya ilişkin bir kararında kulübün ilgili futbolcuyu transfer etmek için önceki kulübüne ödediği ücretin, sözleşmenin fesihten sonraki dönemine ilişkin oranının kulübe ödenmesine hükmetmiştir. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla uyuşmazlığın ilgili bölümünü inceleyecek olursak; Kulüp, eski kulübüne 550.000 \$ ödeyerek futbolcuyu transfer etmiş ve süresi 52,5 ay olan bir sözleşme imzalamıştır. Futbolcu, 29,5. ayda sözleşmeyi haklı nedenle feshetmiştir. Futbolcu, sözleşmenin geri kalan 23 aylık süresi için 240.952,38 \$'ı fesih tarihinden itibaren işleyecek yıllık % 5 faiz ile Kulübe ödeyecektir¹¹¹. Futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi, kulübün hukuku ihlâl ettiği anlamına gelir. Hiç kimse hukuka aykırı eyleminden dolayı hak elde edemez ilkesi gereği CAS'ın bu kararına katılmıyoruz. Futbolcunun burada herhangi bir yükümlülük altına girmeden yeni kulübü ile sözleşme yapması gerektiğini düşünüyoruz.

d) Fesih Usulü

Fesih hakkının kullanılması, PFSTT ile şekle tâbi kılınmıştır. Buna göre, fesih hakkı noter kanalıyla bir ihbarname keşide edilerek kullanılacak ve bu ihbarnamenin bir sureti de TFF'ye gönderilecektir (PFSTT m. 29/I). Söz konusu ihbarnamayı tebellüğ eden TFF, feshi kayıtlarına işledikten sonra tarafları bu konuda bilgilendirir (PFSTT m. 29/II). Sözleşmesi feshedilen bir

¹¹⁰ Bonservis bedeli Avrupa Adalet Divanının 1995 yılında vermiş olduğu Bosman kararından sonra talep edilemez hâle gelmiştir. Daha açık anlatımla mevcut kulübü ile sözleşmesi sona eren bir futbolcu, bu kulübe herhangi bir ücret ödemeye gerek kalmaksızın dilediği kulüp ile sözleşme imzalama hakkına sahiptir: Case C-415/93: <http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61993J0415>, (27.7.2013).

¹¹¹ O. v. FC Krylia Sovetov Samara, 6 Mart 2008 Kararı: CAS 2007/A/1369: <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1369.pdf>, Erişim Tarihi, 27.7.2013. CAS daha önce verdiği ve ülkemizi yakından ilgilendiren bir kararda, sözleşmenin futbolcu tarafından haklı nedenle feshedilmesi hâlinde kulübün mahrum kaldığı kârın ve sözleşmede kararlaştırılan ceza koşulunun talep edilemeyeceğine hükmetmiştir: Galatasaray SK v. Frank Ribéry & Olympique de Marseille, 24 Nisan 2007 Kararı: CAS 2006/A/1180: <<http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/CaseLaw/Shared%20Documents/1180.pdf>>, (27.7.2013).

futbolcunun transfer olabilmesi için sözleşme imzalayacağı kulübün, feshe ilişkin hukukî ve sportif cezalardan müteselsilen sorumlu olmayı kabul ettiğine dair taahhünameyi imzalaması gerekir (PFSTT m. 29/III).

2. Basketbolda Sözleşmenin Feshi

Ülkemizde futboldan sonra en çok izlenen spor dalı basketboldur¹¹². Basketbol kulüpleri ve birden fazla dalda faaliyet gösteren spor kulüplerinin basketbol şubeleri, özel hukuk hükümlerine tâbi, özerk statü ve tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olan Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF)'na bağlıdırlar¹¹³. Bu çerçevede, basketbolculara ilişkin sözleşme de TBF tarafından yayınlanan Sözleşmeli Sporcular Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesine (TBF Yönerge) tâbi olacaktır. Basketbol 1. ve 2. Liginde yer alan kulüpler ile sporcular arasında yapılacak anlaşma TBF tarafından hazırlanan birörnek sözleşme niteliğinde olması ve bu sözleşmenin de TBF'ye tescil ettirilmesi gerekir (TBF Yönerge m. 22/I).

a) Anlaşmalı Fesih

Noterde veya TBF yetkilisinin huzurunda düzenlenen ya da sorumluluk kulübe ait olmak üzere taraflar arasında imzalanan fesihname ile sporcu ve kulübün karşılıklı olarak anlaşarak sözleşmeyi feshetmesi mümkündür. Bu fesihnamenin yapıldığı tarihten itibaren beş iş günü içinde TBF'ye gönderilmesi zorunludur (TBF Yönerge m. 34).

“*Anlaşmalı Fesih*” kavramı, açık bir anlatım bozukluğudur¹¹⁴. Zira yukarıda da ayrıntıları ile açıklandığı gibi fesih tek taraflı bir irade beyanıdır. Fesih, sözleşme değildir. TBF Yönerge fesih kavramını, yanlış olarak, sona erdirmeye eş anlamlı kullanmıştır. Buradaki doğru ifadenin “*Anlaşmalı Sona Erdirme*”¹¹⁵ olması gerekmektedir.

¹¹² Dünya genelinde de bu gerçek böyle olmakla birlikte Amerika Birleşik Devletleri gibi bazı ülkelerde basketbol, futboldan daha çok ilgi görmektedir. Zira ABD’de faaliyette bulunan NBA, basketbolun profesyonel olarak oynandığı bir ligdir. <<http://www.nba.com/about/game.html>>, (30.7.2013).

¹¹³ Türkiye Basketbol Federasyonu Ana Statüsü: RG. 3.5.2005, S. 25804.

¹¹⁴ Bu yanlış uygulama geçmişte futbolda da yapılmıştır. “... *sözleşmenin 20.8.2008 tarihinde imzalanan fesihnameyle karşılıklı olarak feshedildiği...*”: TFF Tahkim Kurulu 3.9.2009 T., 2009/455 E., 2009/480 K.: TFF, 469.

¹¹⁵ Burada akla “*ikale*” gelmektedir. Aynı görüş doğrultusunda bkz. BAŞTÜRK, 208 – 209. TBK’da düzenlenmemiş olan bu sözleşme, irade özgürlüğü ilkesinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. İ kale, mevcut bir sözleşmenin tarafların anlaşması suretiyle sona

b) Kulübün Sözleşmeyi Feshi

Kulübün sözleşmeyi feshi şu hâllerde mümkündür: a) sporcunun basketbol faaliyeti dışındaki hastalığı nedeniyle istirahat etmesi gereken sürenin altı ayı geçmesi veya bu sürenin altı ayı geçeceğinin tam teşekküllü bir hastaneden alınacak heyet raporu ile anlaşılması, b) mücbir sebep hâlleri hariç olmak üzere sporcunun herhangi bir sebeple yedi gün veya daha fazla bir süreyle kulübü ile olan irtibatını kesmesi ve bu durumun doğal sonucu olarak bu sürede yapılan müsabaka ya da antrenmanlara katılmadığının noter marifetiyle tespit edilmiş olması, c) sporcunun aralıksız altı ay süreyle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezası almış olması, d) sporcunun genel ahlâk ve kulüp disiplini kurallarına aykırı davranışlarda bulunması (TBF Yönerge m. 35).

Kulübün sözleşmeyi feshindeki haklı nedenlerden ilk üçü objektif ölçütlere dayanmakta iken dördüncüsü büyük ölçüde subjektiftir. Şöyle ki, “genel ahlâk” ve “kulüp disiplini” keyfî uygulamalara sebebiyet verebilecek türden kıstaslardır. Belli bir toplum içinde yaşayan kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları olarak tanımlanan ahlâk¹¹⁶, çoğu zaman toplumun tamamen uzlaştığı kurallardan oluşmamaktadır. Daha açık anlatımla, özünde insanın kendi varlığını barındıran ahlâk, herkes tarafından aynı şekilde algılanamaz. Kısa zaman önce yaşanmış olan bir olayın, bu tartışmanın haklılığını ispatlayacağını düşünüyoruz. Bir spor kulübümüz, Cumhuriyet Savcılığının başlattığı soruşturmanın ardından, basketbolcusu ile olan sözleşmesini feshetmiştir. Kulüpten yapılan açıklamada “Yönetim kurulu toplantımızda basketbol takımı oyuncumuz ... hakkındaki şikayet ile ilgili ulusal basına da yansıyan, ... Savcılığının başlatmış olduğu soruşturma ele alınmış, süreç devam ettiği için konu hakkında herhangi bir yorum yapılmamış, ancak kulübümüzün ve camiamızın, böyle bir olayda adının geçmesi, sonuç ne olursa olsun yönetim kurulumuzu son derece rahatsız etmiştir. Kurulduğu günden beri etik değerlere çok önem veren kulübümüz, görülen lüzum üzerine ile olan sözleşmesini tek taraflı fesih etmiştir.” şeklinde bir ifade kullanılmıştır¹¹⁷. Konumuz açısından önemi haiz olduğu için aynen aktardığımız bu sözlerde önemli tenakuzlar olmakla birlikte,

ermesi ve böylelikle karşılıklı alacak ve borçlardan tamamen vazgeçilmesidir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. EREN, 1258, OĞUZMAN/ÖZ, 549.

¹¹⁶ <<http://www.tdk.gov.tr/>>, (22.7.2013).

¹¹⁷ <<http://www.ahaber.com.tr/index/30.4.2013>>, (16.7.2013).

keyfilik de ön plâna çıkmaktadır. Şöyle ki, konu hakkında herhangi bir yorum yapmayan kulüp, bu konu nedeniyle oyuncusu ile olan sözleşmesini feshetmektedir. Sonuç ne olursa olsun, kulübün rahatsızlık duyması bir diğer çelişkidir. Zira adı geçen oyuncunun aklanması hâlinde oyuncu ve/veya kulüp herhangi bir sorumluluk altına girmeyecektir. Mamafih oyuncunun suçlu bulunması durumunda dahi kulübün nasıl itibarsızlaştırılacağı tartışmaya açıktır. Oyuncuların, özellikle müsabaka dışındaki özel hayatlarında yaptıkları davranışlar, bağlı buldukları kulüplerle ilişkilendirilemez. Ancak, yüz kızartıcı bir suç nedeniyle mahkûm edilmiş bir oyuncu ile olan sözleşmenin devamı durumunda kulübün itibarı tartışmaya açılabilir. Ezcümle, soruşturma safhasında “*şüpheli*” olarak tanımlanan kişinin, peşinen yargılanarak mahkûm edilmesi hakkaniyete ve ahlâka uygun değildir¹¹⁸. Oysa ilgili spor kulübünün yönetim kurulu bu kararı ahlâkî saiklerle almıştır.

Toplulukların genel düşünce ve davranışlarına bireylerin riayet etmelerini sağlamak amacıyla alınan önlemler disiplin kurallarını oluşturmaktadır¹¹⁹. Bu kuralların yazılı olanları kısmen objektif olmakla birlikte yazılı hâle getirilmemiş kurallar sübjektif nitelik taşıyabilirler. Daha açık anlatımla, yazılı kuralları sporcu sözleşmesinin genel işlem koşulları olarak algılamak mümkündür. Zira sporcu sözleşmeyi imzalamadan önce bu kurallardan haberdar olmakta ve bu koşullarda ilgili kulüp bünyesinde sportif faaliyetlerine başlamaktadır. Ancak yazılı olmayan disiplin kurallarında sınırın nasıl ve nereye kadar çizileceği müphemdir.

Kulübün genel ahlâk kurallarına uymaması hâlinde sporcuya da bu nedenle fesih hakkının verilmemiş olması tenkit edilmesi gereken bir husustur. Tüzel kişiler, yönetim organları aracılığıyla iradelerini dış dünyaya açıklarlar (TMK m. 50/I). Hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokan yönetim organının kusurları nedeniyle kişisel sorumluluğu saklı (TMK m. 50/II-III) olmakla birlikte spor kulübünün yönetim organının bu göreviyle ilgili faaliyetlerinde ahlâksız davranışlar sergilemesi kulübün mesuliyet sahasındadır. Bu durumun da sporcu açısından haklı bir fesih nedeni sayılması eşitliğin ve adaletin gereğidir.

¹¹⁸ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. AYDOS, Oğuz Sadık: “*Basın Yolu ile Kişilik Hakları İhlallerinde Manevî Tazminat*”, GÜHFD, C. XVI, S. 2, Nisan 2012, s. 1-36, 9.

¹¹⁹ <<http://www.tdk.gov.tr/>>, (22.7.2013).

c) Sporcunun Sözleşmeyi Feshi

Kulübün Yönerge ve sözleşme gereği hak edilen ödemeleri sporcuya vade tarihinden¹²⁰ itibaren 30 gün içinde ödememesi¹²¹ ve sigorta kayıtlarının sezon sonu öncesi silinmesi veya primlerin yatırılmaması hâlinde sporcu sözleşmesinin feshedilmesini TBF Yönetim Kurulundan isteyebilir (TBF Yönerge m. 37).

Bu hükme göre, sporcunun fesih talebi için ödemelerini zamanında alamaması tek başına yeterli olmayacak bunun yanı sıra kulübün sporcuya karşı sosyal güvenlik bağlamındaki sorumluluklarını da yerine getirmemesi gerekecektir. Başka bir ifade ile, kulübün sporcunun sigorta primlerini zamanında ödemesi ve sigorta kayıtlarını mevzuata uygun bir şekilde tutması hâlinde sporcu, ücret alacağını alamadığı gerekçesi ile fesih hakkını kullanamayacaktır. İlgili hükümdeki bağlacın yanlış kullanıldığı kanaatindeyiz. Hükümde yer alan “*temerrüde düşülmesi ve sigorta kayıtlarının*” ifadesinde yer alan “ve” yerine “ya da” bağlacının kullanılmasının hakkaniyete daha uygun olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca bu hüküm, sporcu ile kulüp arasında menfaatler dengesizliğine yol açmaktadır. Şöyle ki, kulübün feshi TBF Yönergede yer alan haklı nedenlerin varlığı hâlinde fesih kavramına uygun bir şekilde bozucu yenilik doğuran hak olarak düzenlendiği hâlde sporcu aslî alacağı olan ücreti alamadığı durumda dahi tek başına fesih hakkını kullanamamaktadır. Her ne kadar madde başlığında “*Sporcunun Fesih İsteği*” şeklinde ifade edilse de burada TBF Yönetim Kuruluna bir tür müracaat düzenlenmiş, ilgili Kurulun bu isteği uygun bulması durumunda sporcu sözleşmesinin sona ereceği hükme bağlanmıştır.

¹²⁰ TBF Yönerge, burada yanlış olarak “*ödeme tarihi*” ifadesini kullanmıştır (m. 37). Zira ödeme tarihi, ödemenin yapıldığı anlamına gelmektedir. Burada özensiz bir kaleme alma mevcuttur. Bunun yerine “*vade tarihi*” veya “*daha önce kararlaştırılan ödeme tarihi*” ifadelerinden birinin tercih edilmesi uygun olacaktır.

¹²¹ “*ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapılmamış olması nedeniyle temerrüde düşülmesi*” (TBF Talimat m. 37) çok belirsiz bir ifadedir. Sporcunun ücret alacağı gibi sözleşmenin aslî edim yükümü konusunda net bir ifade kullanılmaması karmaşaya yol açacak niteliktedir. Şöyle ki, burada temerrüt tarihinin, sözleşmede kararlaştırılan vade tarihi mi yoksa vade tarihinden itibaren otuz gün sonrası mı olduğu net bir şekilde ifade edilmemiştir. Daha açık anlatımla, sporcunun ücret alacağını geç alması nedeniyle kulüpten talep edeceği temerrüt faizinin başlama anı TBF Yönergede netliğe kavuşmamıştır. Kulüp, vade tarihinden itibaren tam otuz gün sonra sporcuya ödeme yaptığına temerrüt faizi ödemelidir. Bu nedenle bu hükmün “*vade tarihinde ödenmemesi nedeniyle temerrüde düşüldüğü tarihten itibaren otuz gün zarfında ödenmemesi*” şeklinde değiştirilmesi gerekir.

d) Fesih İhbarı ve Fesih

Fesih hakkını kullanmak isteyen tarafın, TBF Yönergeye aykırılık durumunu noter marifetiyle keşide edilecek ihbarname ile karşı tarafa bildirilmesi ve ayrıca bir örneğinin de TBF'ye gönderilmesi gerekir. Bu bildirimle rağmen beş gün içinde sözleşme hükümlerinin yerine getirilmemesi hâlinde ilgilinin talebi üzerine TBF Yönetim Kurulunun vereceği karar kesin nitelik taşır (TBF Yönerge m. 38/I). Buradaki feshi ihbar yükümlülüğünün hangi tarafa yüklendiği net değildir. Daha açık anlatımla, sporcunun fesih isteğini düzenleyen 37. maddenin alt başlığı olarak hükme bağlanmamıştır. Maddelerin sıralaması dikkate alındığında, hem kulübün hem de sporcunun bu yükümlülük altına girdiği algılsa da kulübün fesih hakkının doğduğu bazı durumlar açısından feshi ihbara ilişkin hükmün uygulama kabiliyeti yoktur. Şöyle ki, sporcunun basketbol faaliyeti dışındaki hastalığı nedeniyle istirahat etmesi gereken sürenin altı ayı geçmesi veya bu sonucun heyet raporu ile anlaşılması ile sporcunun aralıksız altı ay süreyle kesinleşmiş hak mahrumiyeti nedenlerinden biriyle sözleşmeyi feshetmek isteyen kulübün sporcuya vereceği beş günlük sürenin hiçbir anlamı olmayacaktır.

Kulüp veya sporcunun TBF Yönergesi hükümleri haricinde sözleşmeyi feshetmesinden¹²² doğacak hukukî ve malî sorumluluklar fesih hakkını kullanana ait olacaktır (TBF Yönerge m. 38/III). Bu hüküm de sözleşmenin taraflarca feshedilmesinin TBF'nin kontrolü altında olduğunu ifade etmektedir.

3. Voleybolda Sözleşmenin Feshi

Futbol ve basketbolun ardından geniş izleyici kitlesine sahip spor dalı voleyboldur. CEV¹²³ ve FIVB¹²⁴ tarafından konulan ve uygulanan

¹²² TBF Yönerge, “*tek taraflı fesih*” ifadesi ile de anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Zira fesih işlemi yukarıda da ayrıntılı bir şekilde incelendiği gibi zaten tek taraflı bir hukukî işlemidir.

¹²³ Orijinal adı “*Confédération Européenne de Volleyball*” olan Avrupa Voleybol Konfederasyonu, 21.10.1963 tarihinde Bükreş’te kurulmuştur. Halen Avrupa genelinde 55 ulusal federasyonun yönetiminden sorumlu olan CEV, faaliyetlerini FIVB’ye bağlı olarak yürütür. Voleybol ve plaj voleybolu alanındaki tüm Avrupa müsabakalarının idaresini ve sorumluluğunu yürüten CEV’in merkezi Lüksemburg’dadır: <<http://www.cev.lu/CEV-Area/cev.aspx>>, (8.7.2013).

¹²⁴ Orijinal adı “*Fédération Internationale de Volleyball*” olan Uluslararası Voleybol Federasyonunun temelleri, Nisan 1947’de 14 ülke temsilcisinin Fransa’nın evsahipliğinde

uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını sağlamak, Türkiye'yi voleybol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek ve bu spor dalının ülke düzeyinde dengeli bir şekilde yayılıp gelişmesini sağlamak amacıyla Türkiye Voleybol Federasyonu (TVF) kurulmuştur (TVF Ana Statüsü m. 6). Kulüp ile sporcu TVF'nin hazırladığı tek tip sözleşmeyi imzalamak ve TVF Sporcu Tescil, Lisans ve Transfer Talimatına (TVF Talimat) uygun hareket etmek zorundadır.

a) Anlaşmalı Fesih

Sporcu sözleşmesinin anlaşmalı olarak feshedilebilmesi için noterde düzenlenen fesihnamenin yapıldığı tarihten itibaren on iş günü içinde TVF'ye gönderilmesi gerekir. Süresi içinde gönderilmeyen fesihnameler hüküm ifade etmez. Bu suretle serbest kalan sporcu, transfer tarihlerine riayet etmek kaydıyla istediği kulüple sözleşme imzalayabilir (TVF Talimat m. 36)¹²⁵.

Fesih kavramı ile hiçbir şekilde bağdaşmayan “*anlaşmalı fesih*” şeklinde bir işlem basketbolda olduğu gibi voleybolda da karşımıza çıkmaktadır. Bu konu daha önce incelendiği için ilgili hükümde yer alan bir belirsizliği irdelemek istiyoruz. “*Bu suretle serbest kalan sporcu*” ifadesi belirsizliğe yol açmaktadır. Süresi içinde gönderilmeyen fesihnameler hüküm ifade etmez ise sporcu bu şekilde serbest kalamayacak ve kulübü ile olan sözleşmesi yürürlükte olacaktır. Burada kastedilen, usulüne uygun fesihnameler ise bu cümlelerin ayrı bir fıkra olarak yazılması veya önüne “*yukarıda belirlenen usule uygun fesihname nedeniyle*” ibaresinin eklenmesi gerekmektedir.

b) Kulübün Sözleşmeyi Feshi

Kulüp iki hâlde sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptir. Bunlardan ilki, sporcunun voleybol faaliyeti dışındaki hastalık ve bu nedenle istirahat hâlinin üç ayı geçmesi ile sporcunun herhangi bir sebeple kulübü ile olan

Paris'te bir araya gelmesi ile atılmıştır. FIVB, NORCECA (North, Central America & Caribbean Confederation), CEV (European Confederation), AVC (Asian Confederation), CSV (South American Confederation) ve CAVB (African Confederation) konfederasyonlarının bağlı olduğu bir üst birliktir: <http://www.fivb.org/EN/FIVB/FIVB_History.asp>, (8.8.2013).

¹²⁵ Aynı hüküm Türkiye Hentbol Federasyonunun (THF) düzenlediği “*Sporcu Tescil, Lisans ve Transfer Talimatı*”nda (THF Talimat) da yer almaktadır (m. 31).

ilişkinini en az iki ay süreyle kesmesidir. Sporcuya aralıksız altı ay süreyle hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezası verilmesi de kulübün fesih hakkının doğmasına yol açar (TVF Talimat m. 37)¹²⁶.

Sporcunun herhangi bir sebeple kulübü ile olan ilişkisini en az iki ay süreyle kesmesi şeklindeki bir nedene dayanan fesih hakkı adalete uygun değildir. Şöyle ki, burada herhangi bir neden (“*ne sebeple olursa olsun*”) ibaresi, sporcu aleyhine nitelik taşır. Sporcunun mücbir sebepler veya umulmayan hâller nedeniyle gaip olması hâlinde kulüp haklı bir fesih imkânına sahip olacaktır. Ayrıca en az iki aylık süre de kulüp aleyhine çok uzun bir süredir. Sporcu sözleşmeleri nedeniyle tarafların yükümlülükleri genellikle süreklilik arz eder. Bu çerçevede, hemen her hafta spor müsabakalar yapılır ve hafta içinde de hafta sonu oynanacak müsabaka için antrenman programı uygulanır. Böylesi bir ilişkide sporcusundan haber alamayan veya haber almakla birlikte mazeretsiz olarak üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmeyen sporcuya karşı kulübün fesih hakkını kullanabilmesi için iki ay beklemek zorunda kalması hakkaniyete uygun değildir.

c) Sporcunun Sözleşmeyi Feshi

Kulübün, sözleşme gereğince sporcuya yapması gereken ödemeleri vade tarihini takip eden iki ay içinde yapmaması ve temerrüde düşmesi hâlinde sporcunun sözleşmeyi feshetme hakkı doğar (TVF Talimat m. 38)¹²⁷.

Daha önce basketbolda incelediğimiz gibi voleybolda da anlaşılması güç bir düzenlemeye gidilmiştir. Sözleşmeye niteliğini veren ve taraflardan birinin aslı edim yükümü olan ücret alacağı konusunda, temerrüt tarihi netliğe kavuşturulmamıştır. Aslında, lâfzî yorum yöntemi ile, temerrüt tarihi vade tarihini izleyen iki ay sonrası olarak ifade edilmiştir. Türk Borçlar Kanunu, belirli vadeli sözleşmelerde, bu günün ifasız geçirilmesi hâlinde ihtara gerek olmadan borçlunun temerrüde düşeceğini hükme bağlamıştır (m. 117/II). TVF Talimat ise temerrüt tarihini vade tarihinden iki ay sonraya atmak suretiyle Kanuna açıkça muhalefet etmektedir. Daha açık anlatımla, kulübe iki aylık ek bir süre tanımakta ve bu süre içinde borcunu ifa eden kulübün mütemerrit sayılmayacağını kabul etmektedir. Sözleşmenin zayıf tarafı olan sporcunun aslı alacağı konusunda menfaatler dengesini kulüp lehine bozmaktadır.

¹²⁶ THF Talimatta da aynı düzenleme mevcuttur (m. 32).

¹²⁷ THF Talimatta da aynı düzenleme mevcuttur (m. 33).

d) Fesih İhbarı ve Fesih

Sözleşmeyi fesheden tarafın noter marifetiyle karşı tarafa ihtarname keşide etmesi, bu ihtarnamenin bir örneğini de TVF'ye göndermesi gerekir. Bu tebligata rağmen on beş gün içinde sözleşme ile yüklenilen borçların ifa edilmemesi durumunda ilgilinin talebi üzerine TVF Yönetim Kurulu tarafından verilecek olan karar kesindir (TVF Talimat m. 39/D)¹²⁸.

Sözleşmenin feshi, bu hüküm ile TVF Yönetim Kurulu kararına bağlanmıştır. Fesih, bu hüküm ile de bozucu yenilik doğuran hak olma özelliğini kaybetmiş, sona erdirmeye isteğinin karşı tarafa ulaşması, buna rağmen sözleşme hükümlerinin yerine getirilmemesi hâlinde, TVF Yönetim Kurulunun kararı ile sözleşmenin sona ermesi olarak anlandırılmıştır.

Sözleşmesini fesheden sporcunun TVF tarafından haklı görülmesi hâlinde, ilk transfer döneminde ilgili sporcu istediği kulüple her hangi bir şart aranmaksızın sözleşme imzalama imkânına sahiptir (TVF Talimat m. 39/II). Sporcunun fesih isteğinin TVF'nin keyfiyetine bırakılması, kişilik haklarına saldırı niteliği taşır. Şöyle ki, bozucu yenilik doğurucu nitelik taşıyan fesih hakkını kullanan sporcu, sözleşmeyi sona erdirmiş olur. Bu sonuç, TVF'nin bunu uygun görmesini gerektirmez. Bu süreçten sonra tartışılacak konu bu feshin haklılığı veya haksızlığıdır.

4. Atletizmde Sözleşmenin Feshi

Sporcuların koşu, yürüyüş, atlama ve atma yeteneklerini gösterdikleri atletizm, bir pist veya alanda yapılan, dünyanın en eski sporlarından biridir¹²⁹. Yunanca kavga, mücadele ve savaş anlamına gelen “*athlos*” kelimesinden gelen atletizm, antik olimpiyatların önemli bir bölümü oluşturmuştur¹³⁰. Türkiye’de atletizm sporu Türkiye Atletizm Federasyonu (TAF) çatısı altında yürütülmektedir.

a) Sporcu ile Kulüp Arasındaki Sözleşmenin Feshi

TAF tarafından yayınlanan “*Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Talimatı*”nda fesih ile ilgili herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Talimatta yer almayan hususlarda SGM tarafından çıkarılan “*Sporcu Lisans,*

¹²⁸ THF Talimatta da aynı düzenleme mevcuttur (m. 34).

¹²⁹ <<http://tr.wikipedia.org/wiki/Atletizm>>, (8.7.2013).

¹³⁰ <http://www.taf.org.tr/?page_id=18>, (8.7.2013).

Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği” hükümlerinin uygulanacağına ilişkin atıf (TAF Talimat m. 12) gereğince ilgili Yönetmelik değerlendirilmiş ancak burada da feshine ilişkin bir hükme rastlanılmamıştır.

b) Antrenör ile Sporcu Arasındaki Sözleşmenin Feshi

Antrenör ile sporcunun sadece imzalamak zorunda olduğu, TAF tarafından hazırlanan standart “*Antrenör – Sporcu Sözleşmesi*”nde, tarafların anlaşması olmadan, sözleşmenin tek taraflı olarak feshedilemeyeceği hükme bağlanmıştır¹³¹. Bu çerçevede, taraflardan birinin sözleşmeyi fesih talebi olsa dahi bu sonuç doğurmayacak ve tarafların sorumlulukları karşılıklı olarak devam edecektir. Fesih, diğer federasyonların talimatlarında da yer aldığı gibi TAF’ın hazırladığı standart sözleşmede de sona erdirmeye yerine yanlış olarak kullanılmıştır. Bu durum, feshin tanımına, uygulamasına ve ruhuna aykırı bir ifade tarzıdır.

“*Sözleşmenin Feshi*” başlığını taşıyan maddenin ikinci fıkrasında, sözleşmeyi haklı bir neden olmadan tek taraflı olarak fesheden¹³² sporcunun sözleşmede yer alan ödemeleri yapmakla yükümlü olduğu, bu sonucun antrenör için de geçerli olduğu hükme bağlanmıştır. Bu ifadeden sporcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceği anlamı çıkmaktadır. Bu anlam ise birinci fıkrada yer alan “*Tarafların karşılıklı rızası olmadan sözleşme tek taraflı olarak feshedilemez*” ifadesi ile açıkça çelişmektedir.

Sözleşmenin haklı bir neden olmadan antrenör tarafından feshedilmesi hâlinde sporcu doğacak maddî zararlardan sorumlu değildir. Maddenin ilk iki fıkrasında yer alan özensiz ifadeler üçüncü fıkrada da yer almakla birlikte bu hükümde antrenöre bir ayrıcalık tanınmıştır. Şöyle ki, sporcunun sözleşmeyi haksız feshetmesi hâlinde bu feshin hüküm ve sonuç doğurmayacağı açıkça ifade edilmekle birlikte, antrenörün haksız feshinin sözleşmeyi sona erdireceği ancak bu durumda sporcunun sorumlu olmayacağı ifade edilmiştir.

SONUÇ

Sporcu ile spor kulübü arasındaki hizmet sözleşmesi, “*sporcu sözleşmesi*” şeklinde ifade edilmelidir. Sporcu sözleşmesinin sona ermesi,

¹³¹ <www.taf.org.tr/wp.../antrenor_sporcu_sozlesmesi29_09_2011.doc>, (8.7.2013).

¹³² “*tek taraflı olarak feshedilemez*” ifadesi açık bir anlatım bozukluğuna yol açmaktadır.

mevzuatta ve uygulamada özensiz, hatalı ve eşitliğe aykırı şekillerde/kavramlarla ifade edilmektedir.

Ülkemizdeki tek profesyonel spor dalı niteliği taşıyan, geniş kitlelerin ilgisine mazhar olan ve güçlü ekonomilerin söz konusu olduğu futbolda, sporcu sözleşmesinin feshi konusunda kulüp lehine düzenlemeler getirilmiştir. Bu eşitsizlik, futbolcuya kulüp ile aynı şartlarda fesih hakkı tanınması ile giderilebilir. Ayrıca, en temel hakkı olan “*ücret alacağını*” zamanında elde edemeyen futbolcunun, kulüp ile olan ilişkisine son verme hakkı olmalıdır.

Basketbolda, sporcu sözleşmesini sona erdirme bağlamında geçerli olan kurallar, futbolda olduğu gibi kulüp lehine olmak üzere eşitliği bozan hükümler içermektedir. Ayrıca, kulübe fesih konusunda tanınan imkânlar, keyfi uygulamalara yol açabilecek niteliktedir. Bu durum, “*genel ahlâka*” ve “*yazılı olmayan disiplin kurallarına*” ifadelerinin ilgili Talimattan kaldırılması ile düzeltilebilir. Bunun yanı sıra, basketbolcunun sözleşmeyi feshedebilmesi için ücret alacağını zamanında elde edememenin yanı sıra sigorta kayıtlarının sezon sonu öncesi silinmesi ya da sigorta primlerinin yatırılmaması koşullarından birinin aranması sporcuyu zayıf konuma düşürmektedir. Söz konusu haksızlığın giderilebilmesi için mevcut koşulların alternatif olarak aranması gerekir. Daha açık anlatımla, ücret alacağını zamanında elde edememesi basketbolcu için tek başına feshi nedeni olarak kabul edilmelidir. Son olarak, TBF Talimatta fesih kavramı anlamından ve amacından tamamen farklı olarak, sözleşme, onaya bağlı işlem gibi manalarda olmak üzere gelişigüzel kullanılmıştır. Bu hükümlerin tekrar revize edilmesi gerekir.

Voleybol branşında, herhangi bir nedenle sporcusundan haber alamayan kulübün sözleşmeyi feshedebilmek için iki ay beklemek zorunda kalması özellikle bu spor dalının pratiği açısından makul değildir. Bu sürenin, özellikle sezon içinde bir veya iki hafta gibi bir süreye çekilmesi daha uygun bir çözüm tarzı olacaktır. Sporcunun ücret alacağını elde edememesi hâlinde kulübün hangi tarihte temerrüde düşmüş olacağının açık bir şekilde hükme bağlanması gerekir. Taraflardan birinin fesih iradesinin TVF Yönetim Kurulunun haklı görmesi hâlinde hüküm doğuracağına ilişkin hüküm, özgür iradeyi kontrol altına alma mahiyeti nedeniyle adaletli değildir. Ayrıca basketbol için daha önce ifade ettiğimiz kavram karmaşası burada da

geçerlidir.

Atletizmin ülkemizde fazla ilgi görmemesi ilgili hukukî düzenlemelere de yansımış ve bu alanda kurallaşma futbol, basketbol gibi spor dallarına oranla daha geride kalmıştır.

KAYNAKÇA

- ADOLPHSEN, Jens/NOLTE, Martin/LEHNER, Michael/GERLINGER, Michael: Sportrecht in der Praxis, Stuttgart 2012.
- AKÇAY, Ergin: “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Feshinin Hukukî Neticeleri”, Tam Saha Dergisi, Ekim 2010 Sayısı, s. 74.
- AYDOS, Oğuz Sadık: “Basın Yolu ile Kişilik Hakları İhlallerinde Manevî Tazminat”, GÜHFD, C. XVI, S. 2, Nisan 2012, s. 1-36.
- BAŞTÜRK, Faruk: İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu, İstanbul 2007.
- BREUCKER, Marius: “Die Druckkündigung im Sport Arbeitsrechtliche Beurteilung von Trainereentlassungen”, S. 18, NZA 2008, s. 1046 – 1051.
- BUZ, Vedat: Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Ankara 1998.
- CHAMPION, Walter T.: Sports Law, B. 4, Houston 2009.
- EREN, Fikret: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 14, Ankara 2012.
- ERTEN, Rifat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Ankara 2007.
- GENÇ, Durmuş Ali: Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi Beşiktaş Örneği, Ankara 1999.
- GÜNAL, Nadi/KÜÇÜKGÜNGÖR: Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat, Ankara 1998.
- HONSELL, Heinrich/VOGT, Nedim Peter/WIEGAND, Wolfgang: Basler Kommentar Obligationenrecht I Art. 1-529 OR, B. 5, Basel 2011.
- KIEL, Heinrich: Kündigungsrecht, B. 4, München 2012, Rn 561 – 566, <http://beck-online.beck.de/Default.aspx?vpath=bibdata/komm/APSKo_4/KSchG/content/APSKo.KSchG.p1.gIF.gII.gI4.gIb.gIaa.htm>, (13.8.2013).
- KOÇAK, Talat Emre: “Transferde Yeni Dönem”, Tam Saha Dergisi, Temmuz 2008 Sayısı, s. 66.
- KOÇAK, Talat Emre: Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, Ankara 2007.

- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “*Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi Cilt XXII, S.4, s. 47-76.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “*Türk Hukukunda Sporcuların Hukukî Durumu*”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 56, 1999/1, s. 39-52.
- MOLL, Wilhelm: Münchener Anwaltshandbuch Arbeitsrecht, B. 3, München 2012.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, B. 11, İstanbul 2013.
- PETEK, Hasan: Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Ankara 2002.
- SCHAUB, Günter/KOCH, Ulrich/LINCK, Rüdiger/TREBER, Jürgen/VOGELSANG, Hinrich: Arbeitsrecht-Handbuch, B. 14, München 2011.
- SEROZAN, Rona: Sözleşmeden Dönme, B. 2, İstanbul 2007.
- SOYSAL, Tamer: “*Kulüp İle Profesyonel Futbolcu Arasındaki Sözleşmeler ve Sözleşmelerden Doğan İhtilaflarda Yargı Yeri*”: <http://www.yayin.adalet.gov.tr/dergi/36.say%C4%B1/tamersoysal.pdf>
- TFF: Tahkim Kurulu Örnek Kararları 14.2.2008 – 29.6.2011 Dönemi C. I.
- WEICHSELGÄRTNER, Florian: Der Trainerwechsel im Profisport aus arbeitsrechtlicher Sicht, Munich 2009.
- YAVUZ, Cevdet: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), B. 10, İstanbul 2012.

KISALTMALAR CETVELİ

AVC	: Asian Volleyball Confederation
B.	: Bası
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch
BGH	: Der Bundesgerichtshof
C.	: Cilt
CAS	: Court of Arbitration for Sport
CAVB	: Confédération Africaine de Volleyball
CEV	: Confédération Européenne de Volleyball
CSV	: Confederación Sudamericana de Voleibol
DRC	: Dispute Resolution Chamber
E.	: Esas
FIFA	: Fédération Internationale de Football Association
FIVB	: <i>Fédération Internationale de Volleyball</i>
FMT	: Futbol Müsabaka Talimatı
HD	: Hukuk Dairesi
K.	: Karar
KSchG	: Kündigungsschutzgesetz
m.	: madde
MÖHUK	: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
NBA	: National Basketball Association
NORCECA	: The North, Central America and Caribbean Volleyball Confederation

NZA	: Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht
PFSTT	: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
RG.	: Resmî Gazete
Rn	: Randnummer
S.	: Sayı
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
T.	: Tarih
TAF	: Türkiye Atletizm Federasyonu
TBF	: Türkiye Basketbol Federasyonu
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
THF	: Türkiye Hentbol Federasyonu
TVF	: Türkiye Voleybol Federasyonu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
Y.	: Yargıtay

